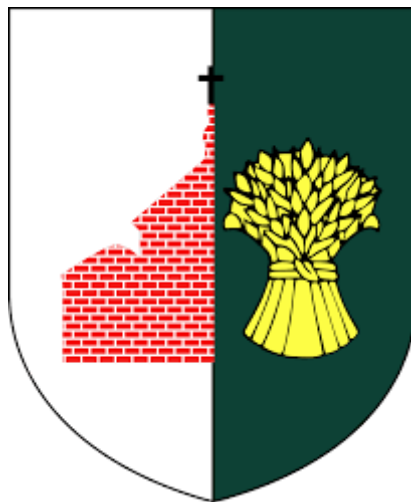

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W GMINIE CZERMIN
NA LATA 2025- 2033

Słownik najważniejszych definicji	3
Wykaz skrótów	5
Wstęp.....	6
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	12
Położenie	12
Demografia	13
Opieka zdrowotna.....	15
Polityka mieszkaniowa	16
Oświata	17
Kultura, sport, rekreacja	18
Współpraca z organizacjami pozarządowymi	21
Bezpieczeństwo publiczne.....	23
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej	25
Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej	28
Ubóstwo	29
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność	31
Bezrobocie	35
Bezradność opiekuńczo- wychowawcza.....	37
Uzależnienia.....	41
Przemoc domowa.....	46
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	53
CZĘŚĆ ANALITYCZNA	55
Analiza SWOT	55

CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	59
Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	59
Cele i kierunki działań.....	61
Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii.....	77
Źródła finansowania	79
Spis tabel i wykresów.....	81

Cel – planowany zakres zmian.

Cel główny – zakres zmian o znaczeniu priorytetowym.

Diagnoza – procedura umożliwiająca identyfikację problemów.

Ewaluacja – ocena według z góry przyjętych kryteriów.

Marginalizacja – pozostawanie poszczególnych środowisk i kategorii ludności na uboczu życia społecznego.

Misja - w obszarze zintegrowanej polityki społecznej precyzyjnie wyraża dalekosiężne zamierzenia i aspiracje gminy. Wskazuje kierunki działania poprzez określenie granic, jakich sięgają wybory strategiczne. Poprzez misję komunikujemy interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym, jakie są nasze dążenia, zamiary i wartości, na których się opieramy. Misja ściśle koresponduje z wizją, będąc jej wyrazem na potrzeby realizacji strategii.

Monitoring – obserwacja i rejestracja zmian.

Osoba długotrwale bezrobotna - bezrobotny pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych

Osoba z niepełnosprawnością – osoba wymagająca wsparcia w pełnym uczestnictwie w życiu społecznym. Utrudnione uczestnictwo w życiu społecznym ma charakter trwały i wynikać może z zaburzeń somatycznych, tj. związanych z ciałem i pracą zmysłów lub z dysfunkcji psychicznych.

Polityka społeczna – zespół długofalowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Problem społeczny – każde zjawisko, które na masową skalę obniża standard życia społecznego, między innymi prowadząc do marginalizacji poszczególnych środowisk i kategorii ludności.

Profilaktyka - podejmowanie działań, skierowanych do różnych grup, we współpracy z różnymi środowiskami i instytucjami które mają na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń, chorób lub innych niekorzystnych zjawisk społecznych.

Reintegracja – reintegrację zawodową i społeczną w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu socjalnym.

Rezultat – bezpośredni wynik działania.

Rodzina- tworzą ją kobieta i mężczyzna poprzez zawarcie związku małżeńskiego.

Strategia – długookresowy plan dotyczący kierunku i zakresu zmian.

Wizja - pożądany obraz przyszłości, który osoby biorące udział w procesie decyzyjnym pragną wykreować. Określa rangę i atrakcyjność jednostki.

Wskaźnik – zjawisko umożliwiające identyfikację i pomiar innego zjawiska.

Wykluczenie społeczne – sytuacja, w której dana jednostka, będąca członkiem społeczeństwa, nie może normalnie uczestniczyć w działaniach obywateli tego społeczeństwa, przy czym ograniczenie to nie wynika z jej wewnętrznych przekonań, ale znajduje się poza kontrolą wykluczonej jednostki.

Zasoby – materialne i niematerialne czynniki niezbędne do wytwarzania dóbr w postaci produktów i rezultatów.

GBP- Gminna Biblioteka Publiczna w Czerminie

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czerminie

GOK – Gminny Ośrodek Kultury w Czerminie

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie

NGO – (ang. non-government organization) – organizacje pozarządowe

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu

PUP- Powiatowy Urząd Pracy w Mielcu

ZI – Zespół Interdyscyplinarny w Czerminie

Politykę społeczną zazwyczaj definiuje się jako "działalność państwa, podmiotów samorządowych i pozarządowych organizacji zmierzającą do kształtowania odpowiednich warunków pracy i bytu, pożądaných struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, w których przy aktywności ludzi będzie możliwe zaspokojenie potrzeb społeczeństwa na poziomie możliwym w danym okresie"¹. Definicja ta wskazuje na główny cel polityki społecznej państwa- utrzymywanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategie rozwiązywania problemów społecznych, zgodnie z art. 17 ustawy o pomocy społecznej, mają dotyczyć programów pomocy społecznej, profilaktyki, a także rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w danej społeczności. Celem strategii jest integracja osób, rodzin przejawiających problemy, a także dążenie do zmiany negatywnych sytuacji występujących w społeczeństwie².

Artykuł 16b wyżej wymienionej Ustawy określa kluczowe elementy, które powinna zawierać strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Dokument ten powinien składać się w szczególności z:

1. diagnozy sytuacji społecznej, w tym określenia zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
2. prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenia:
 - ✓ celów strategicznych projektowanych zmian,
 - ✓ kierunków niezbędnych działań,
 - ✓ sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - ✓ wskaźników realizacji działań.

1 K. Loranty, *Bezpieczeństwo społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2004, s. 98.

2 Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (dalej: Ustawa o pomocy społecznej), art. 17.

Niniejszy dokument składa się z trzech zasadniczych, podstawowych części:

- a) diagnostycznej,
- b) analitycznej,
- c) programowej.

Część diagnostyczna dokumentu zawiera informacje o jednostce oraz diagnozę konkretnych problemów społecznych z przywołaniem danych empirycznych. Część analityczna porządkuje informacje o danej gminie, które udało się zgromadzić na etapie diagnozy. Część programowa obejmuje opracowanie założeń, które przekładają się na wizję, a następnie misję oraz cele strategiczne i operacyjne, które stanowią podstawę do opracowania konkretnych działań lub zadań, czyli sprecyzowanych przedsięwzięć, zaplanowanych do realizacji³.

Interesariuszami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są wszystkie strony, które mają poglądy, punkty widzenia lub wymagania oraz mogą lub mają wpływ w sposób bezpośredni lub pośredni na cały system, część systemu lub na określone działania w systemie. Zawierają się tu zarówno pojedyncze osoby jak i podmioty instytucjonalne czy organizacje pozarządowe. Jedną z grup interesariuszy tj. osób, do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, stanowią adresaci działań strategicznych, czyli wszyscy mieszkańcy Gminy Czermin ze szczególnym uwzględnieniem osób z trudnościami, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Tabela 1. Matryca interesariuszy.

	Charakterystyka interesariuszy z punktu widzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	Stopień zaangażowania w opracowanie oraz realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Interesariusze mający wpływ na opracowanie i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	✓ Wójt Gminy, ✓ Rada Gminy, ✓ Urząd Gminy.	✓ Współpraca w zakresie dostarczania aktualnych danych statystycznych, ✓ współpraca w opracowaniu diagnozy,

³ *Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podręcznik metodyczny. Część praktyczna*, Lublin 2021, s. 15- 16.

	✓ pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, ✓ członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ✓ członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, ✓ podmioty ekonomii społecznej.	identyfikacji problemów społecznych itd., ✓ współudział w konstruowaniu, wyznaczaniu celów strategicznych i kierunków działań i ich realizacja, ✓ współudział w partycypacji społecznej i konsultacjach Strategii, ✓ zapewnienie aktywnego udziału interesariuszy w procesie opracowania, wdrażania i monitorowania dokumentu strategicznego.
Interesariusze, do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	✓ Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym; ✓ Osoby i rodziny, które nie są w stanie pokonać trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości w tym: osoby ubogie, osoby niepełnosprawne, osoby bezrobotne, beneficjenci rodzinnej	Zaangażowanie w tworzenie, ewaluację i wdrażanie działań kierowanych do poszczególnych grup mieszkańców obciążonych lub zagrożonych zdiagnozowanymi problemami społecznymi w tym: ✓ prawo głosu w sprawie działań strategicznych, z których mają korzystać,

	i instytucjonalnej pieczy zastępczej, osoby doznające przemocy domowej i osoby stosujące przemoc domową, osoby uzależnione i współuzależnione itd.	✓ możliwość zgłaszania potrzeb beneficjentów działań strategicznych, ✓ prawo uczestniczenia w dyskusji na każdym etapie tworzenia dokumentu strategicznego, ✓ udział w konsultacjach Strategii, możliwość zgłaszania uwag i propozycji do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
Interesariusze, których działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dotyczą jedynie w sposób pośredni	✓ Wszyscy mieszkańcy gminy, ✓ podmioty gospodarcze.	✓ Zainteresowanie wdrożeniem działań strategicznych i rozwiązywaniem problemów społecznych; ✓ udział w konsultacjach Strategii, możliwość zgłaszania uwag i propozycji do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ✓ identyfikacja z celami strategicznymi, ✓ przekazywanie dobrych praktyk w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy,

		✓ aktywne uczestnictwo w promowaniu zasad odpowiedzialności społecznej.
--	--	---

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Czermin na lata 2025-2033 jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Wśród dokumentów, których założenia wpływają na kierunki działań w obszarze polityki społecznej, należy wymienić przede wszystkim:

- ✓ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- ✓ Strategia Demograficzna 2040;
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- ✓ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
- ✓ Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- ✓ Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035;
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030;
- ✓ Krajowy Plan Odbudowy;
- ✓ Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ.

Wśród ustaw, które zostały uwzględnione w strategii rozwiązywania problemów społecznych jako podstawy prawne, należy wymienić przede wszystkim:

- ✓ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- ✓ ustawa o samorządzie gminnym,
- ✓ ustawa o samorządzie powiatowym,
- ✓ ustawa o pomocy społecznej,
- ✓ ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ✓ ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ✓ ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

- ✓ ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ✓ ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ✓ ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ✓ ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- ✓ ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ✓ ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ✓ ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ✓ ustawa o ekonomii społecznej,
- ✓ ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- ✓ ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ✓ ustawa Prawo oświatowe.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Czermin uwzględnia zapisy dokumentów regionalnych i lokalnych, między innymi takich jak:

- ✓ Strategia Rozwoju Województwa- Podkarpackie 2030;
- ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Mieleckim na lata 2023-2030;
- ✓ Strategia Rozwoju Gminy Czermin na lata 2022- 2030;
- ✓ Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Czermin;
- ✓ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Czermin na rok 2025;
- ✓ Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czermin na lata 2025- 2028;
- ✓ Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Czermin na lata 2022-2027.

Głównym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Czermin na lata 2025-2033 jest diagnoza najbardziej istotnych problemów społecznych występujących w środowisku lokalnym oraz określenie sposobów ich rozwiązania bądź niwelowania ich wpływu na życie mieszkańców. Cel główny jest zgodny z celami dokumentów strategicznych wyższego rzędu.

Położenie

Gmina Czermin jest gminą wiejską, położoną w północno - zachodniej części powiatu mieleckiego i należy do mniejszych obszarowo gmin województwa podkarpackiego. Zajmuje powierzchnię 80,32 km². Od północy gmina Czermin graniczy z gminą Borowa, od południa z gminą Wadowice Górne, od wschodu z gminą Mielec, natomiast od zachodu z gminą Szczucin. Zachodnia granica gminy jest równocześnie częścią granicy województwa podkarpackiego z województwem małopolskim.

W skład gminy wchodzi 9 sołectw: Breń Osuchowski, Czermin, Dąbrówka Osuchowska, Łysaków, Otałęż, Szafranów, Trzciana, Wola Otałęska i Ziempińów. Rolniczy charakter gminy znajduje odzwierciedlenie w krajobrazie, w którym dominują pola uprawne przeplatane łąkami i pastwiskami. Wśród pól pojawiają się kępy zadrzewień i zakrzewień oraz niewielkie lasy. Walory krajobrazowe podnoszą również śródpolne oczka wodne, kępy szuwarów, stawy hodowlane i inne zbiorniki wodne. W północno – zachodniej części gminy wyróżnia się dolina Wisły z fragmentami lasów łęgowych i wiklin. Najbardziej atrakcyjna krajobrazowo jest południowo – wschodnia część gminy porośnięta stosunkowo dużym kompleksem leśnym, przeplatany śródleśnymi łąkami, mokradłami, oczkami wodnymi.

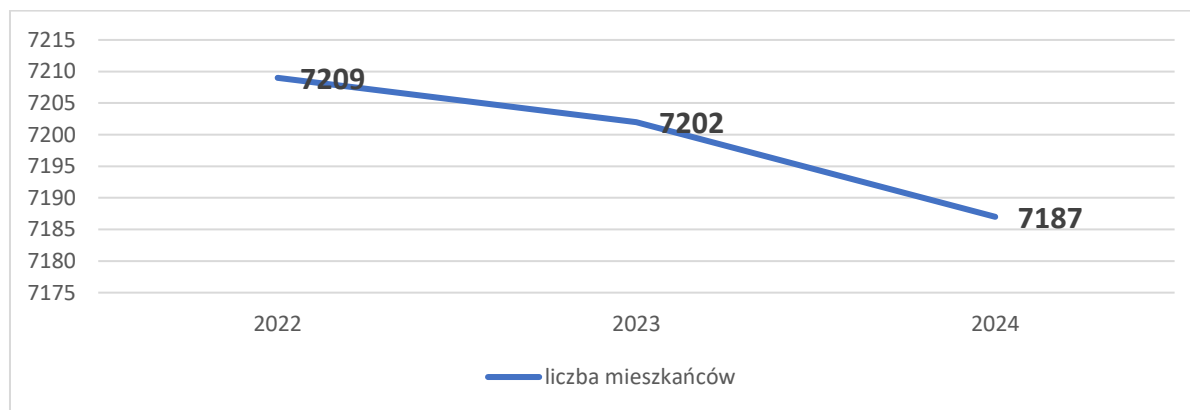
Rysunek 1. Mapa z granicami Gminy Czermin.

Gmina Czermin według stanu na 31.12.2024 r. ma 7 187 mieszkańców, z czego 50,1% stanowią kobiety, a 49,9% mężczyźni. Liczba mieszkańców gminy w ciągu ostatnich trzech lat zmniejszyła się.

Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2022-2024.

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego Gminy Czermin

Gmina Czermin ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -6. W 2024 roku na terenie gminy **urodziło się 62 dzieci, a zmarło 68 osób.**

Tabela 2. Przyrost naturalny w Gminie Czermin- lata 2022-2024.

	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2022	69	67	+2
2023	70	73	-3
2024	62	68	-6

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego Gminy Czermin

Zgodnie z danymi z ewidencji ludności Urzędu Stanu Cywilnego w Czermin w 2024 roku liczba osób w wieku przedprodukcyjnym przewyższała liczbę osób w wieku poprodukcyjnym. Największą zaś grupę stanowiła liczba osób w wieku produkcyjnym.

W 2024 r. ruch naturalny oraz migracje ludności przedstawiały się następująco:

- zarejestrowano około 252 tys. urodzeń żywych. W 2024 r. liczba urodzeń spadła o prawie 21 tys. w porównaniu do 2023 r.; jest to kolejny rok, w którym odnotowano zmniejszenie się liczby urodzeń;
- zmarło prawie 409 tys. osób – spadek liczby zgonów w stosunku do 2023 r. wyniósł 0,5 tys.; najwyższe natężenie notowane jest każdorazowo w I kwartale. Współczynnik zgonów pozostał na poziomie porównywalnym z 2023 r. i wyniósł 10,9‰. Natężenie zgonów jest wyższe w miastach, osiągnęło tam poziom 11,4‰, a na wsi – 10,1‰;
- w konsekwencji przyrost naturalny (różnica między liczbami urodzeń żywych i zgonów) był ujemny i wyniósł -157 tys. (w 2023 r. -137 tys.). Współczynnik kształtował się na poziomie -4,2‰, w stosunku do -3,6‰ w 2023 r. Oznacza to, że w 2024 r. w wyniku ruchu naturalnego, na każde 10 tys. ludności kraju ubyło 42 osoby.
- migracje wewnętrzne – w 2024 r. ponad 430,3 tys. osób (o 24,2 tys. więcej niż rok wcześniej) zmieniło miejsce stałego zamieszkania przeprowadzając się do innej gminy, a także ze wsi do miasta lub odwrotnie (w ramach gminy miejsko-wiejskiej). Od kilkunastu lat, w wyniku migracji wewnętrznych tereny wiejskie zyskują nowych mieszkańców – w 2024 r. dodatnie saldo dla wsi wyniosło ponad 42,4 tys. osób. Zdecydowana większość migrantów przemieszczała się w ramach swojego województwa (327,6 tys.), a tylko co czwarty zmienił województwo zamieszkania;
- migracje zagraniczne są drugim obok ruchu naturalnego elementem wpływającym na ogólną liczbę ludności Polski. Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały osiągnęło w 2024 r. wartość +9,3 tys. osób, co wskazuje o ile liczba imigracji była większa od liczby emigracji. Saldo to było o około 30% wyższe niż rok wcześniej w wyniku wzrostu imigracji i spadku emigracji (w 2023 r. saldo migracji wynosiło +6,8 tys.)⁴.

PODSUMOWANIE

W ciągu ostatnich trzech lat stopniowo maleje liczba mieszkańców Gminy Czermin. Struktura wieku mieszkańców zmienia się w kierunku starzenia się społeczeństwa, choć zauważalny jest też wzrost liczby dzieci i młodzieży. „Starzenie się” społeczeństwa wymagać będzie korekt w politykach rozwojowych i uwzględniania negatywnych skutków zmian

⁴ Główny Urząd Statystyczny, *Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia*, Warszawa 2024, s. 10.

demograficznych. Rosnący odsetek osób starszych, w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem niesie konieczność modyfikacji polityki senioralnej, a także polityki ochrony zdrowia.

Opieka zdrowotna

System opieki zdrowotnej w Polsce tworzą instytucje oraz osoby, które wchodzi w skład zespołu i zapewniają opiekę zdrowotną ludności. Opiera się on na modelu ubezpieczeniowym - każdemu ubezpieczonemu przysługuje prawo do ochrony zdrowia. Jest to niezależne od sytuacji materialnej. Zakres udzielanych świadczeń, a także warunki ich przyznawania określają odpowiednie ustawy:

- ✓ ustawa o zakładach opieki zdrowotnej,
- ✓ ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Na terenie Gminy Czermin funkcjonuje jeden Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Czerminie oraz jedna apteka. Mieszkańcy gminy w zakresie ochrony zdrowia korzystają także z usług zlokalizowanych w Mielcu.

Mieszkańcy Gminy Czermin mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej i leków, ograniczony jest jednak zakres specjalistycznych usług medycznych.

PODSUMOWANIE

Dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej w Gminie Czermin jest ograniczony, jednak władze lokalne podejmują ciągłe działania celem zapewnienia kompleksowej opieki zdrowotnej. Z punktu widzenia dostępności do usług medycznych dla mieszkańców gminy ważna jest stosunkowo niedaleka odległość od Mielca, który dysponuje znacznie większym potencjałem placówek ochrony zdrowia.

Jedną z najważniejszych potrzeb społecznych jest mieszkanie i związana z tym kwestia dostępności mieszkaniowej, w szczególności dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. W tym zakresie ogromną rolę odgrywa samorząd i jego polityka mieszkaniowa. Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej.

W 2024 r. zasób mieszkaniowy Gminy Czermin obejmował 3 mieszkania komunalne. W latach 2022-2024 nie było oczekujących na lokale komunalne. W analizowanym okresie liczba mieszkań pozostających w zasobie gminy, utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Gmina udziela wsparcia rodzinom mającym trudności w samodzielnym ponoszeniu kosztów mieszkaniowych.

Tabela 3. Mieszkaniowy zasób gminy.

	Liczba mieszkań w zasobie gminy	Liczba lokali komunalnych w zasobie gminy
2022	14	3
2023	13	3
2024	14	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie

PODSUMOWANIE

Zasób mieszkaniowy Gminy Czermin od kilku lat stanowi taką samą liczbę mieszkań, zaś lokali komunalnych w zasobie gminy uległ zmniejszeniu – 0. Konieczne jest podejmowanie, w zależności od potrzeb, działań w celu powiększenia zasobu mieszkaniowego, a także rzetelne wykonywanie zadań w zakresie utrzymywania istniejącego zasobu mieszkaniowego we właściwym stanie estetycznym i technicznym.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. na terenie Gminy Czermin funkcjonowały następujące placówki oświatowe:

1. Szkoła Podstawowa z oddziałem przedszkolnym w Brniu Osuchowskim;
2. Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Czerminie;
3. Szkoła Podstawowa z oddziałami przedszkolnymi w Otałęży;
4. Szkoła Podstawowa z oddziałami przedszkolnymi w Trzcianie;
5. Przedszkole Publiczne w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Czerminie.

Na terenie Gminy Czermin nie funkcjonują żłobki ani kluby dziecięce prowadzone przez gminę, funkcjonuje żłobek prywatny „Calineczka”.

Do wszystkich szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym była Gmina Czermin, uczęszczało łącznie w roku 2024:

- w okresie od 1 stycznia do 31 sierpnia – 635 uczniów,
- w okresie od 1 września do 31 grudnia – 638 uczniów.

Infrastruktura i baza dydaktyczna szkół podstawowych oraz przedszkoli na terenie Gminy, dla których samorząd jest organem prowadzącym, jest systematycznie modernizowana. Szkoły są dobrze wyposażone (pracownie komputerowe i językowe, sale gimnastyczne i boiska wielofunkcyjne), a uczniowie mogą korzystać z bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych. Wszystkie szkoły realizują **programy wychowawczo-profilaktyczne**, obejmujące treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów oraz treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Udzielanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów stanowi zadanie własne gminy, na realizację którego gmina otrzymuje dofinansowanie z budżetu państwa. Ministerstwo Edukacji Narodowej wypełniając zadanie dotyczące udzielania pomocy materialnej dla uczniów w formie stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych opiera się na

środkach rezerwy celowej budżetu państwa, która zwiększa środki na pomoc materialną realizowaną przez gminy. Z edukacyjnej pomocy stypendialnej o charakterze socjalnym skorzystało w okresie od 1 stycznia do 31 sierpnia 2024 r. – 30 uczniów, a w okresie od 1 września do końca roku 2024 – 15 uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Czermin.

PODSUMOWANIE

W pełni zintegrowane i ogólnodostępne usługi wczesnodziecięcej opieki i edukacji – nastawione w równym stopniu na edukację i opiekę nad dziećmi – są ważnym elementem spójnego systemu edukacji i opieki w Polsce. Gmina Czermin zapewnia dzieciom i młodzieży równy dostęp do edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Jednostki organizacyjne Gminy Czermin, którymi są placówki oświatowe w ramach swoich zadań statutowych podejmują współpracę z licznymi instytucjami/podmiotami zewnętrznymi. Konieczne jest jednak podjęcie działań w kierunku rozwijania opieki nad najmłodszymi, bowiem w Gminie Czermin nie funkcjonuje żadna placówka prowadzona przez Gminę zapewniająca opiekę nad dziećmi do 3 roku życia.

Kultura, sport, rekreacja

Gminna Biblioteka Publiczna w Czerminie jest samorządową instytucją kultury, która składa się z siedziby głównej w Czerminie oraz 3 filii: w Brniu Osuchowskim, Otałęży i Trzcianie. Liczba dzieci i młodzieży szkolnej zarejestrowanej w GBP wynosi 646 osób, w tym osób pracujących 149 osób, a pozostali (w tym emeryci) wynoszą 85 osób.

W ramach promocji czytelnictwa prowadzona jest współpraca z oddziałami przedszkolnymi na terenie gminy Czermin. Nauczyciele odwiedzają biblioteki wraz ze swoimi grupami przedszkolaków. W ten sposób najmłodsi poznają bibliotekę i uczą się z niej korzystać. W 2024 r. takich odwiedzin było 132. Dla dzieci zorganizowano dwa przedstawienia teatralne, na które zaproszono przedszkolaków oraz uczniów klas pierwszych z ZSP w Czerminie. Miały miejsce także różnorodne konkursy: plastyczne, dla najaktywniejszego czytelnika z przedszkola, wiedzy historycznej. GBP aktywnie uczestniczy też w wydarzeniach organizowanych przez ZSP w Czerminie.

Gminny Ośrodek Kultury w Czerminie jest samorządową instytucją kultury działającą na zasadach przewidzianych ustawą o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Zadania Gminnego Ośrodka Kultury w Czerminie określa Statut Gminnego Ośrodka Kultury w Czerminie oraz Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Kultury w Czerminie.

Zgodnie ze Statutem Gminnego Ośrodka Kultury w Czerminie podstawowym zadaniem Gminnego Ośrodka Kultury w Czerminie jest prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców gminy Czermin, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, poprzez:

- ✓ edukację kulturalną – wychowanie przez sztukę i kulturę,
- ✓ kultywowanie tradycji,
- ✓ tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, rękodzieła artystycznego i ludowego,
- ✓ kształtowanie aktywnego uczestnictwa w kulturze,
- ✓ gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona oraz udostępnianie dóbr kultury,
- ✓ tworzenie warunków do funkcjonowania amatorskiego ruchu artystycznego,
- ✓ tworzenie warunków dla rozwoju artystycznego ruchu regionalnego,
- ✓ wspieranie profesjonalnej i amatorskiej działalności artystycznej,
- ✓ upowszechnianie wiedzy o sztuce i kulturze,
- ✓ organizowanie działalności środowiskowej w zespołach, kołach i klubach zainteresowań,
- ✓ prowadzenie galerii i wystaw artystycznych,
- ✓ organizowanie rekreacji ruchowej.

Zadania Gminnego Ośrodka Kultury w Czerminie z zakresu upowszechniania kultury oraz działalności merytorycznej miały charakter wielopłaszczyznowy. Oprócz cyklicznych i okazjonalnych wydarzeń kulturalnych oraz zajęć i warsztatów dla dzieci i młodzieży prowadzono działalność wynikającą z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 4. Zajęcia organizowane w GOK w Czerminie

Zajęcia indywidualne		Zajęcia grupowe
1.	Zajęcia wokalne	Zajęcia plastyczne
2.	Nauka gry na gitarze	Malarstwo
3.	Nauka gry na keyboardzie	Zajęcia taneczne
4.	Nauka gry na skrzypcach	Zajęcia rytmiczne
5.	Nauka gry na akordeonie	Fitness kids
6.		Karate

Nowe Horyzonty

Gminny Ośrodek Kultury w Czerminie w 2024 roku prowadził szereg działań upowszechniających kulturę w gminie Czermin. Należały do nich:

- wydarzenia kulturalne: konkursy, spotkania, uroczystości patriotyczne, inne imprezy okolicznościowe,
- wydarzenia rekreacyjne i sportowe: amatorskie zawody piłkarskie, amatorskie zawody siatkarskie, amatorskie zawody tenisa stołowego,
- edukacja artystyczna o charakterze stałych zajęć prowadzonych przez wykwalifikowanych instruktorów: zajęcia taneczne, zajęcia plastyczne, zajęcia wokalne, zajęcia rękodzieła artystycznego, nauka gry na instrumentach muzycznych: instrumenty klawiszowe, instrumenty dęte, instrumenty strunowe, aerofony,
- prowadzenie świetlic środowiskowych w Czerminie oraz Trzcianie w ramach corocznie realizowanego Gminnego Programu Profilaktyki Uzależnień,
- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami i organizacjami znajdującymi się na terenie gminy Czermin: szkołami podstawowymi, przedszkolami, parafiami, Kołami Gospodyń Wiejskich, stowarzyszeniami, jednostkami OSP,
- współpraca z ośrodkami i instytucjami kultury sąsiednich miejscowości.

Gminny Ośrodek Kultury w Czerminie dbał również o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży przebywających w placówkach oraz kształtował nawyki kulturalnego zachowania się w różnych sytuacjach.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CZERMIN Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Czermin została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane aktywnością społeczną. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- Większość badanych w ostatnim roku uczestniczyło w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie Gminy (np. dożynki, uroczystości rocznicowe) - 72%. Respondenci, którzy nie uczestniczyli w takich wydarzeniach, wskazywali najczęściej, że nie byli tym zainteresowani (48%) oraz nie mieli na to czasu (34%). Mniejszy odsetek ankietowanych wskazał, że nie brał w nich udziału, ponieważ nie było informacji o takiej ofercie (17%), nie było takiej oferty (7%), nie miał jak na nie dojechać (3%), nie miał na to środków finansowych (3%) oraz z innych powodów

Nowe Horyzonty

niż wymienione w ankiecie (7%)⁵. Na podstawie tych wyników należy stwierdzić, że mieszkańcy gminy Czermin są dość aktywną społecznością.

PODSUMOWANIE

Kultura w Gminie Czermin jest jednym z filarów życia społecznego, pełniąc kluczową rolę w integracji mieszkańców, promocji dziedzictwa historycznego oraz rozwijaniu współczesnych form twórczości artystycznej. Dzięki dobrze rozwiniętej infrastrukturze kulturalnej, gmina oferuje różnorodne wydarzenia, warsztaty oraz programy edukacyjne, które odpowiadają na potrzeby lokalnej społeczności.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

W myśl ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej organizacje pozarządowe są podmiotami ekonomii społecznej i uprawnione są do realizacji usług społecznych. Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą usługi społeczne oznaczają działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej.

Podstawowym dokumentem organizującym współpracę gminy z NGO w 2024 roku był **Roczny Program Współpracy Gminy Czermin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2024 rok**. Głównym celem programu było skuteczne działanie na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców Gminy poprzez rozwijanie współpracy samorządu gminnego z organizacjami pozarządowymi dla podnoszenia efektywności działań podejmowanych w zakresie zlecania realizacji zadań publicznych.

Na terenie Gminy Czermin działają następujące organizacje pozarządowe:

- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna w Czerminie – jednostka w KSRG,
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna w Trzcianie – jednostka w KRSG,
- ✓ OSP Breń Osuchowski,
- ✓ OSP Dąbrówka Osuchowska,

⁵ Podane wartości dotyczą respondentów, którzy nie brali udziału w wydarzeniach.

- ✓ OSP Łysaków,
- ✓ OSP Otałęż,
- ✓ OSP Szafranów, OSP Trzciana,
- ✓ OSP Ziempińów,
- ✓ Stowarzyszenie Kobiet „Gracja” w Czerminie,
- ✓ Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich „Osada” w Otałęży,
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich „Nadwiślanki” w Otałęży,
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich w Brniu Osuchowskim,
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich „Dąbrówka” w Dąbrówce Osuchowskiej,
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich w Łysakowie,
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich „Szafranki” w Szafranowie,
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich w Trzcianie,
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich w Ziempińowie,
- ✓ LKS „Victoria” Czermin,
- ✓ LKS „Wiśnia” Trzciana,
- ✓ LKS „Barka” Breń Osuchowski,
- ✓ Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Galaxia” Czermin.

Współpraca Gminy Czermin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dotyczy realizacji zadań publicznych określonych w art. 4 ustawy, w zakresie odpowiadającym zadaniom gminy.

Na terenie gminy nie ma Centów Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej ani Zakładów Aktywności Zawodowej.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CZERMIN Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Czermin została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z działalnością organizacji pozarządowych:

- Mieszkańcy Gminy Czermin zostali zapytani o to, jak oceniają współpracę w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi. 36% ankietowanych ocenia tę współpracę przeciętnie. Z kolei łącznie 36% wskazało, że współpraca ta przebiega

dobrze i bardzo dobrze, a 20%, że przebiega źle. Pozostałe 8% nie ma zdania na ten temat.

PODSUMOWANIE

Organizacje pozarządowe pełnią rolę uzupełniającą dla działań organów publicznych, ich rola jest niezastąpiona w aktywizowaniu środowisk lokalnych oraz wsparciu i reintegracji grup wykluczonych społecznie. Pełnią też funkcję diagnostyczną jako podmioty działające najbliżej osób wymagających wsparcia, co pozwala im na dokładniejsze identyfikowanie problemów społecznych. Współpraca samorządu Gminy Czermin z organizacjami pozarządowymi była w analizowanym okresie ograniczona do podstawowych form. Konieczne jest stałe wzmacnianie kanałów wymiany informacji pomiędzy administracją a organizacjami, a także wspieranie warunków dla działalności i funkcjonowania nowych organizacji.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodne z przyjętymi normami prawnymi i obyczajowymi. Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, takich jak np.: Policja, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych i inne służby.

Na terenie Gminy Czermin za bezpieczeństwo i porządek publiczny odpowiada przede wszystkim Komenda Powiatowa Policji w Mielcu oraz podległy jej Komisariat Policji w Czerminie.

Poniższe tabele przedstawiają dane uzyskane od Policji.

Tabela 5. Przestępczość na terenie gminy w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Kradzież	7	4	4
Pobicie	2	0	0
Uszkodzenie mienia	3	1	1

Źródło: KPP w Mielcu

Tabela 11 przedstawia dane pozyskane od Policji dotyczące problemów społecznych związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych.

Tabela 6. Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem środków odurzających.

	2021	2022	2023
Prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu	18	17	13
Zakłócanie porządku publicznego	8	5	7
Przestępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem środków odurzających	0	0	1
Liczba interwencji Policji związanych z alkoholem i narkotykami	62	61	41
Liczba nałożonych mandatów związanych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości	2	2	1

Źródło: KPP w Mielcu

Ochrona przeciwpożarowa w Gminie Czermin jest realizowana przy pomocy **Ochotniczych Straży Pożarnych**. Gmina wykonuje zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej i ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych.

Ochotnicze straże pożarne (OSP) realizują zadania na rzecz ochrony ludności, ochrony przeciwpożarowej oraz ratownictwa, a także prowadzą na szeroką skalę działania profilaktyczne skierowane zarówno do osób dorosłych jak i młodzieży.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CZERMIN Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Czermin została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane poczuciem bezpieczeństwa. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- Większość mieszkańców gminy Czermin- 76% czuje się bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania. Z kolei 12% wskazało na brak poczucia bezpieczeństwa na terenie gminy. Pozostałe 11% nie potrafiło tego określić.

PODSUMOWANIE

Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców jest jednym z podstawowych zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Na wzrost poziomu bezpieczeństwa wpływa także realizacja innych zadań samorządu, których celem jest ograniczanie pośrednich przyczyn stanowiących podłoże przestępczości oraz patologii społecznych. Są to np. działania w obszarze edukacji, wychowania, ochrony zdrowia, rozwoju gospodarczego, narkomanii, alkoholizmu i przemocy domowej. Można zakładać, że stan bezpieczeństwa na terenie gminy ma szansę się poprawić. Konieczne jest jednak podejmowanie starań w kierunku zwiększenia liczby patroli policyjnych i ich skuteczności.

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Zadania pomocy społecznej są określone Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku. Zgodnie z jej postanowieniem, głównym celem pomocy społecznej ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie podołać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Realizacja zadań została podzielona tutaj pomiędzy organy administracji publicznej. Ogólne zadania (strategiczne) związane z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo. Powiat odpowiada za zadania o charakterze specjalistycznym. Z kolei gmina realizuje tzw. usługi podstawowe,

czyli np. funkcjonowanie domów pomocy społecznej, ośrodków wychowawczych, pomoc rzeczowa, zasiłki celowe przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w skutek zdarzeń losowych itd.

Na terenie Gminy Czermin zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie. Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

- ✓ ubóstwa,
- ✓ sieroctwa,
- ✓ bezdomności,
- ✓ bezrobocia,
- ✓ niepełnosprawności,
- ✓ długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- ✓ przemocy domowej,
- ✓ potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- ✓ potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- ✓ bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- ✓ trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- ✓ trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- ✓ alkoholizmu lub narkomani,
- ✓ zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- ✓ klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W 2024 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie objął pomocą 52 rodziny z terenu gminy. **Dane zawarte w tabeli 7 wskazują, że w ostatnim roku zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.**

Tabela 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba rodzin ogółem	54	63	52

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie

Dane zawarte w tabeli 8 wskazują, że w 2024 roku wzrosła liczba rodzin, którym udzielono świadczeń rzeczowych, a zmalała liczba rodzin, którym udzielono świadczeń pieniężnych.

Tabela 8. Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS- liczba rodzin.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Świadczenia rzeczowe	27	38	49
Świadczenia pieniężne	53	60	45
Praca socjalna	81	81	73

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerminie

Pomoc w formie pracy socjalnej należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym i nie zależy od sytuacji materialnej osoby czy rodziny wymagającej wsparcia w tej formie. Praca socjalna skierowana jest na przywrócenie zdolności samodzielnego funkcjonowania klientów pomocy społecznej, ma na celu ułatwianie funkcjonowania osób i rodzin, rozwijanie poczucia własnej wartości poprzez wykorzystanie własnych możliwości oraz zasobów lokalnej społeczności. **W 2024 roku pracą socjalną objęto 73 rodziny (w 2023 roku pracą socjalną objęto 81 rodzin; w 2022 roku pracą socjalną objęto 81 rodzin).**

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu w kontrakt socjalny. Kontrakt socjalny dotyczy osób i rodzin, jest zawierany w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej celem wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. **W 2024 roku nie zawarto żadnego kontraktu socjalnego (w 2023 roku- 2 kontrakty socjalne; w 2022 roku- 4 kontrakty socjalne).**

Nowe Horyzonty

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W GMINIE CZERMIN Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Czermin została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane występowaniem problemów społecznych. Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, iż:

- Mieszkańcy Gminy Czermin za najistotniejsze problemy w ich środowisku lokalnym uznali uzależnienie od alkoholu oraz długotrwałe choroby.
- Zdaniem pracowników GOPS najistotniejszymi problemami w środowisku lokalnym są: długotrwałe choroby, uzależnienie od alkoholu, niepełnosprawność, izolacja społeczna osób starszych.

Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej na terenie Gminy Czermin są niezmiennie od kilku lat długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo oraz bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych.

Tabela 9. Wybrane powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin⁶.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Niepełnosprawność	24	23	21
Bezrobocie	15	18	18
Ubóstwo	29	30	28
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	30	24	23
Długotrwała choroba	26	17	20
Alkoholizm	6	9	6
Zdarzenia losowe	4	8	1

⁶ W jednym przypadku podstawą do udzielenia pomocy może być równocześnie kilka przesłanek.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CZERMIN Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Czermin została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z pomocą społeczną. Z przeprowadzonego wśród pracowników GOPS badania ankietowego wynika, iż:

- 58% badanych pracowników GOPS odpowiedziało, że zgadza się w pełni, a 33% zgadza się częściowo z tym, że instytucja, w której pracują pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. Pozostałe 8% ankietowanych raczej się z tym nie zgadza.
- Pracownicy GOPS zostali zapytani o to, jakie wsparcie jest ich zdaniem najbardziej potrzebne dla mieszkańców gminy. Było to pytanie otwarte, w którym badani mieli podać swoje propozycje. Pracownicy GOPS wskazywali na: pomoc finansową; zwiększenie liczby Zakładów opiekuńczo- leczniczych; pomoc w formie usług opiekuńczych; wsparcie psychologiczne; utworzenie domu pomocy społecznej bądź zakładu opiekuńczo- leczniczego; wsparcie dla osób starszych; opiekę zdrowotną/ profilaktykę zdrowotną.

Ubóstwo

Ubóstwo określa się jako stan warunków bytowych uniemożliwiający zaspokajanie podstawowych potrzeb, funkcji życiowych. Przyczyny i konsekwencje ubóstwa często trudno od siebie oddzielić. Zarówno skutkiem jak i czynnikiem mogą być np. dezintegracja rodziny, rozwój przestępczości, marginalizacja, nierówny start dzieci i młodzieży, patologie społeczne czy niepełnosprawność.

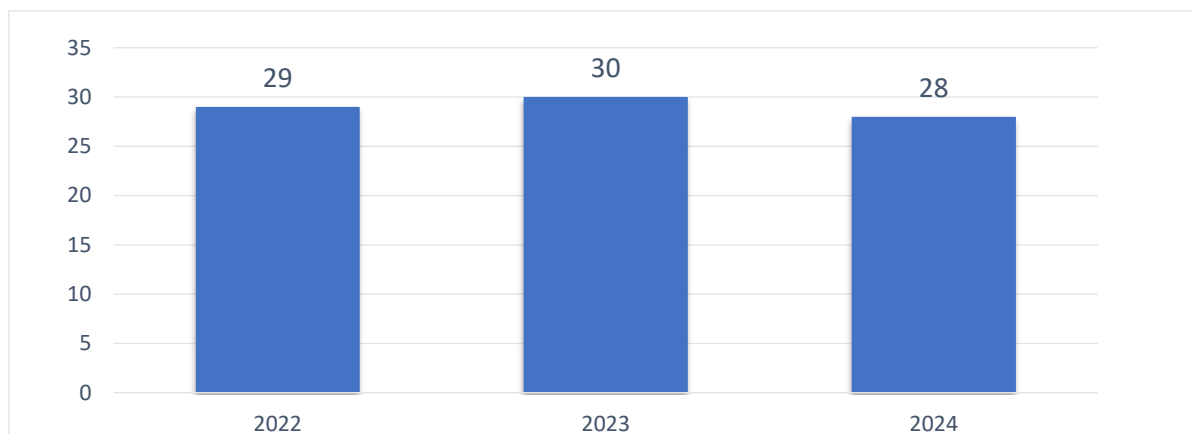
Dodatkowo, nieodpowiednia działalność organów państwowych może zniechęcać do poprawy swojej sytuacji materialnej (np. płaca minimalna) czy też prowadzić do bierności i niezaradności życiowej (system zasiłków i świadczeń) całych grup społecznych. Zagrożenie ubóstwem dotyczy zwłaszcza rodzin wielodzietnych i niepełnych, kręgów patologii społecznej, osoby niepełnosprawne, grupy mniejszościowe, ludzi posiadających niskie kwalifikacje zawodowe, migrantów, ludzi starych.

Nowe Horyzonty

Dane GOPS w Czerminie wskazują, że w latach 2022-2024 liczba rodzin w gminie korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa wykazuje tendencję dynamiczną- w 2023 roku liczba ta wzrosła, a w 2024 roku zmalała.

Wykres 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Czermin z powodu ubóstwa w latach 2022-2024.

Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego: osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek celowy to świadczenie dla osób i rodzin przyznawane na zaspokojenie niezbędnych potrzeb, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego

na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Takie rozwiązanie daje bowiem większą kontrolę nad jakością kupowanych produktów, z których przygotowywane są posiłki, oraz nad procesem ich przygotowywania. Celem Programu jest również zapewnienie wsparcia finansowego organom prowadzącym publiczne szkoły podstawowe, w tym szkołom artystycznym realizującym kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, w organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach. Gmina Czermin realizuje powyższe działania w ramach Programu „**Posilek w szkole i w domu na lata 2024-2028**”.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CZERMIN Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Czermin została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane sytuacją materialną badanych. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- Swoją sytuację materialną jako bardzo dobrą i dobrą oceniło łącznie 68% mieszkańców, jako zadowalającą 25%, a jako złą 7%.

Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność

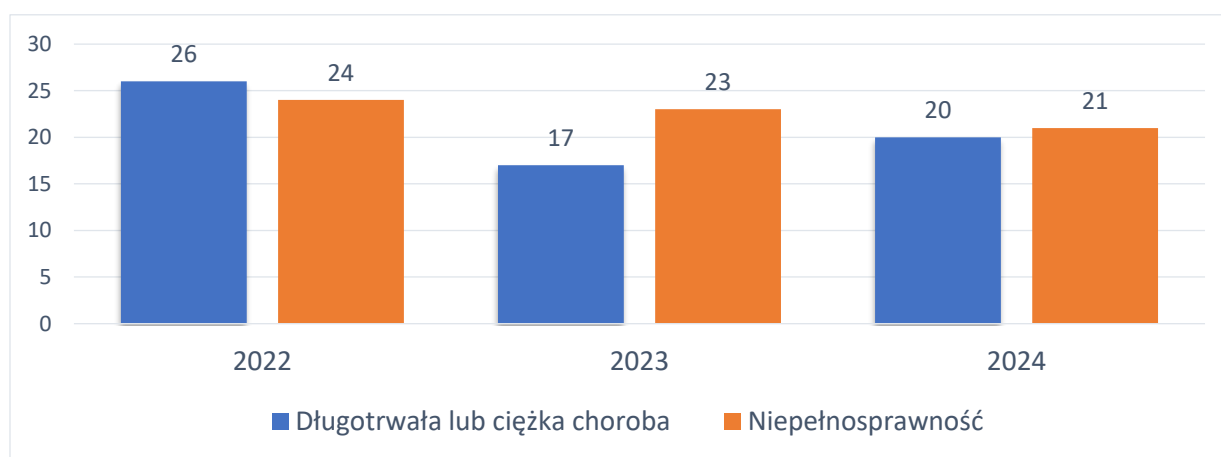
Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba natomiast to taka, która zagraża życiu człowieka. Otrzymanie pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby jest uzależnione również od tego, w jakim stopniu posiadane schorzenie utrudnia życie wnioskodawcy. Uwzględniane są takie okoliczności jak: wydatki ponoszone w związku z zakupem leków, wydatki związane z wyjazdami do specjalistów, utrudnienie w podjęciu zatrudnienia.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania

pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność są jednymi z najczęściej występujących przyczyn korzystania z pomocy społecznej. Jednakże zauważyć należy, że w latach 2022-2024 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Czermin z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2022-2024.

Samotnej osobie niepełnosprawnej oraz przewlekle chorej, która wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Nową formą usług opiekuńczych, która została wprowadzona pod koniec lipca 2023 roku na mocy nowelizacji Ustawy o pomocy społecznej są usługi sąsiedzkie. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno- pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji oraz w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności (jak np. wspieranie nabywania i rozwoju umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, pomoc w życiu społecznym, w załatwianiu spraw urzędowych i uzyskaniu zatrudnienia, wspieranie procesu leczenia i rehabilitacja fizyczna). Usługi te są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem

zawodowym (posiadające np. kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, pedagoga, psychologa, pielęgniarki, asystenta osoby niepełnosprawnej, rehabilitanta). **W 2024 roku GOPS w Czerminie na specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi wydatkował kwotę w wysokości 28 800,00 złotych.**

Proces starzenia się społeczeństwa powoduje zapotrzebowanie na podstawowe usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania. Rzutuje to bezpośrednio na kierunek pomocy społecznej. Dla gminy wskaźniki te (liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie, liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w poprzednich latach, liczba osób umieszczanych w domach pomocy społecznej w poprzednich latach itp.) pozwalają prognozować liczbę osób wymagających pomocy w postaci usług podstawowych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym psychiatrycznych, asystentury, pomocy sąsiedzkiej, opieki wytchnieniowej. Głównym powodem wzrostu zapotrzebowania na usługi jest izolacja w czasie pandemii, brak zainteresowania potrzebującymi członkami rodziny, samotność, brak dostępności do lekarzy.

Osobie pełnoletniej, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie bezdomnej, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, może być przyznane wsparcie w mieszkaniu treningowym lub wspomagany. **Na terenie Gminy Czermin nie funkcjonują mieszkania treningowe ani mieszkania wspomagane.**

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a którym nie można zapewnić odpowiedniego wsparcia w formie usług opiekuńczych, mają prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej (DPS). Decyzja o skierowaniu do DPS-u podejmowana jest na podstawie indywidualnej oceny sytuacji życiowej i zdrowotnej danej osoby, zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. 2044

nr 64 poz. 1283 z późn. zm.), w szczególności art. 54 i 55. Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej ustalana jest zgodnie z art. 61 wspomnianej ustawy. W pierwszej kolejności koszt pobytu ponosi mieszkaniec DPS-u, który zobowiązany jest do pokrycia opłaty w wysokości do 70% swojego dochodu. Jeżeli kwota ta nie pokrywa pełnego kosztu utrzymania, pozostałą część mogą uzupełnić osoby zobowiązane do alimentacji, takie jak małżonek, zstępni (dzieci, wnuki) oraz wstępni (rodzice, dziadkowie), zgodnie z art. 64 ustawy. **W 2024 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie na odpłatność za Domy Pomocy Społecznej wydatkował kwotę w wysokości 154 274,78 złotych.**

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CZERMIN Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Czermin została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane funkcjonowaniem osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych w przestrzeni publicznej. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- W subiektywnej ocenie nieco 52% badanych sytuacja seniorów na terenie Gminy jest dobra, 16% uważa, że jest zła, a 31% nie ma zdania w tej kwestii. Następnie zapytano mieszkańców o to, czy ich zdaniem oferta działań skierowanych do seniorów na terenie gminy jest wystarczająca- 63% badanych wskazało na odpowiedź twierdzącą. Jednakże 37% ankietowanych jest zdania, że oferta ta jest niewystarczająca.
- Zdaniem 66% badanych osoby z niepełnosprawnościami nie są wykluczone społecznie w środowisku lokalnym. Aczkolwiek 12% mieszkańców wskazało, że osoby te nie są akceptowane. Pozostałe 22% nie ma zdania na ten temat. Kolejno badani mieli wskazać, czy ich zdaniem osoba z niepełnosprawnością może uzyskać na terenie gminy zatrudnienie. Tylko 11% mieszkańców wskazało odpowiedź twierdzącą. W sumie 58% badanych zaznaczyło odpowiedź przeczącą, z czego 50% odpowiedziało, że nie ma ofert pracy dla osób z niepełnosprawnością, a 8%, że pracodawcy nie chcą zatrudniać tych osób. Pozostałe 30% nie ma zdania na ten temat.

Bezrobocie

Bezrobociem określa się stan, w którym część zasobów pracy w wieku produkcyjnym jest zdolna do pracy, poszukuje jej, ale nie znajduje zatrudnienia. Innymi słowy, to efekt nierównowagi pomiędzy podażą na pracę a jej popytem. Na bezrobocie mają wpływ dwa rodzaje czynników: płacowe i pozapłacowe. Pierwsze są mechanizmem regulacji rozmiaru bezrobocia płacą realną. Czynniki pozapłacowe natomiast ograniczają popyt na pracę lub zwiększają jej podaż. Ten rodzaj zagrożenia społecznego niesie za sobą nie tylko negatywne konsekwencje dla osoby bezrobotnej pogarszając sytuację materialną, czy niekorzystnie wpływając na jej kapitał społeczny, ale także dla gospodarki kraju. Bezrobocie prowadzi do utraty produkcji, państwo zostaje obciążone finansowo, ponieważ następuje wzrost wydatków na świadczenia socjalne, a także słabnie kapitał ludzki. Stopa bezrobocia na koniec 2024 roku wynosiła: w Polsce- 5,1%; w województwie podkarpackim- 8,7%; w powiecie mieleckim- 5,0%.

Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2024 r. zarejestrowanych w Gminie Czermin według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mielcu wynosiła 152 osoby. **W 2024 roku w stosunku do 2023 roku wzrosła liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie Gminy Czermin.**

Tabela 10. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie Czermin.

	2022	2023	2024
Ogółem	99	120	152
Kobiety	55	61	77
Mężczyźni	44	59	75

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mielcu

Liczba ofert pracy i aktywizacji zawodowej zgłoszonych w 2024 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Mielcu przez firmy mające swoją siedzibę główną na terenie gminy Czermin wyniosła 38 ofert, w tym 5 ofert stażu zawodowego.

Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Czermin skierowanych w 2024 roku do udziału w aktywizacji zawodowej (prace interwencyjne, roboty publiczne, refundacje kosztów

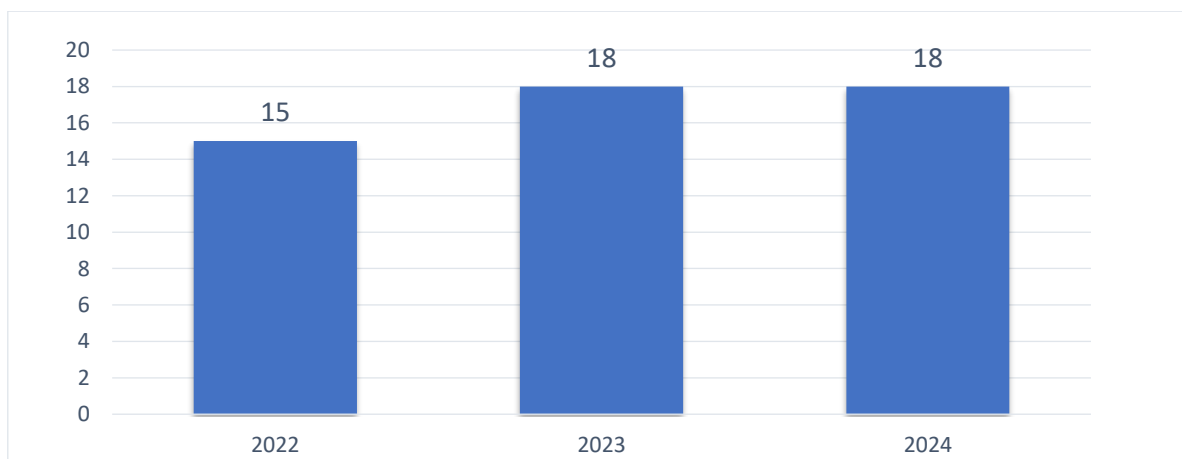

wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy, refundacje wynagrodzeń za bezrobotnych skierowanych do DPS i WRiPZ, dotacje na założenie działalności gospodarczej, bony na zasiedlenie, staże, szkolenia) wyniosła 47 osób, w tym 11 osób w wieku do 25 roku życia.

Sytuację pozostawania bez pracy, wskutek długotrwałej bezczynności, bezrobotny może traktować jako sposób na życie. Wydłużający się okres bez zatrudnienia może spowodować, iż bezrobotni będą bardziej skłonni zaakceptować swoją sytuację. Sprzyja to tendencji do godzenia się na niższy standard życia, na uzależnienie od pomocy innych, do zmniejszenia aktywności poszukiwania. Długotrwałe pozostawanie bez pracy stwarza zagrożenie patologią społeczną, zmniejsza szansę znalezienia zatrudnienia, a tym samym powoduje degradację materialną i izolację społeczną jednostki.

Dane GOPS w Czerminie wskazują, że w 2023 roku w stosunku do 2022 roku wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia i od tego czasu utrzymuje się na takim samym poziomie. W analizowanym okresie Ośrodek udostępniał osobom poszukującym pracy, korzystającym z pomocy społecznej, informacje o aktualnych ofertach pracy, dostępnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mielcu, a zadanie to wykonywane było w ramach prowadzonej pracy socjalnej. Udzielano również pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, upowszechniano informacje o usługach poradnictwa zawodowego oraz o szkoleniach.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Czermin z powodu bezrobocia w latach 2022-2024.

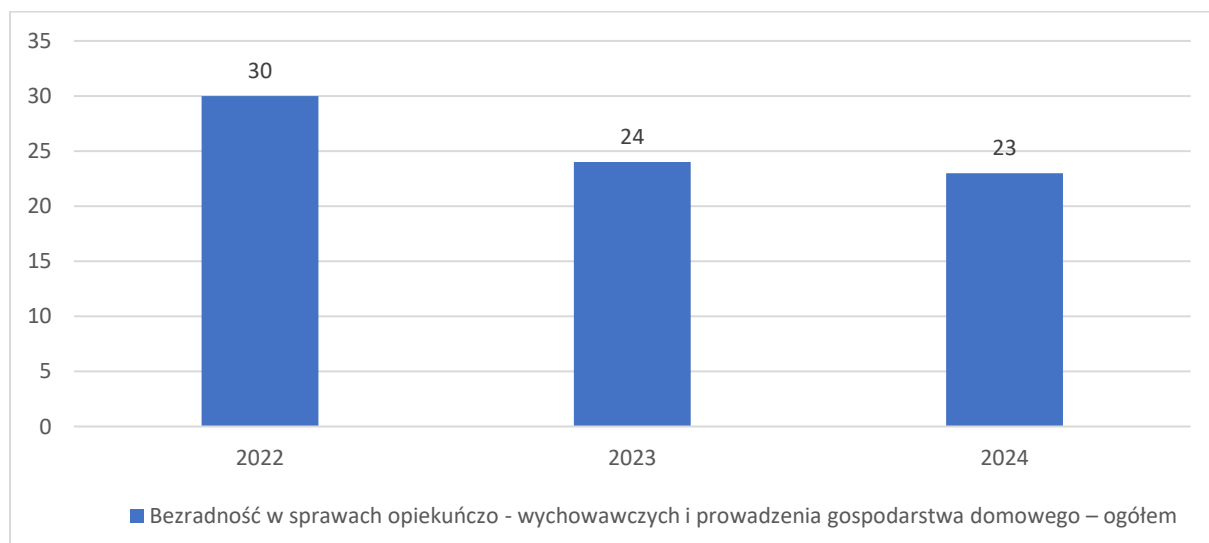
Bezradność opiekuńczo- wychowawcza

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki oraz jego wychowanie w celu przygotowania go do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania. Bezradność występować może w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Dane GOPS w Czerminie wskazują, że w latach 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej ma tendencję spadkową.

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Czermin z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej w latach 2022-2024.

Obowiązek wspierania rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji, niemogącej realizować funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła zadania gminy i powiatu. Po stronie gminy jest praca z rodzinami biologicznymi, zaś działania powiatu skupiają się przede wszystkim na pracy z rodzinami zastępczymi. Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych poprzez działania wspomagające rodziców mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej.

Efektem podejmowanych działań w ramach systemu ma być zapewnienie rodzinie takiej pomocy, która wyeliminuje zagrożenie zabrania dziecka z rodziny biologicznej. Obowiązek ten realizowany powinien być we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 w Gminie Czermin został przyjęty uchwałą nr XXXVII/262/2022 Rady Gminy Czermin z dnia 31 maja 2022 roku, a następnie Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 w Gminie Czermin został przyjęty uchwałą nr XVI/84/2025 Rady Gminy Czermin z dnia 25 kwietnia 2025 roku. Głównym celem programu jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu.

Asystent rodziny pracuje w rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo – wychowawcze, w szczególności w rodzinach niepełnych, wielodzietnych i borykających się z niepełnosprawnością dziecka. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem asystenta rodziny jest przede wszystkim mobilizacja, wsparcie rodzin oraz wspólne rozwiązywanie ich problemów. Oprócz tego, rodziny mogą liczyć na wsparcie emocjonalne i poradnictwo. Asystent zmierza do tego, aby wzbudzić u podopiecznych dążenie do zmiany swojej sytuacji życiowej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie

w 2024 roku zatrudniał 1 asystenta na umowę zlecenie. **W 2024 roku asystent objął pracę 4 rodziny (w 2023 roku do asystentury zostały skierowane 3 rodziny; w 2022 roku do asystentury zostało skierowanych 8 rodzin)**, udzielając pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, pomagając rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi oraz wspierając aktywność społeczną.

Dodatkowym narzędziem pomocy rodzinie przeżywającej trudności są rodziny wspierające. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- opiece i wychowaniu dziecka;
- prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinę wspierającą ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Jednakże korzystając z art. 31 ust. 2 upoważnienie do ustanawiania rodziny wspierającej lub zawierania i rozwiązywania umów otrzymał kierownik ośrodka pomocy społecznej. **W latach 2022-2024 nie zaistniała konieczność ustanowienia rodziny wspierającej.**

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CZERMIN Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Czermin została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między potrzeby mieszkańców w sektorze życia społecznego. Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, iż:

- Nieco ponad połowa pełnoletnich mieszkańców gminy- 53% uważa, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana. Przeciwnego zdania jest 47% badanych. Zdaniem ankietowanych większej uwagi ze strony władz wymaga przede wszystkim opieka zdrowotna (65%) oraz transport osobowy (63%). Mniejszy odsetek badanych wskazał na ofertę edukacyjną (37%), profilaktykę uzależnień (26%) oraz bezpieczeństwo publiczne (22%). Natomiast najmniej ankietowanych wskazało, że

uwagi wymaga handel i usługi (15%), pomoc społeczna (11%), gospodarka mieszkaniowa (9%), a także inne (7%).

- 91% pracowników GOPS uważa, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana. Zdaniem pracowników GOPS większej uwagi wymaga opieka zdrowotna (82%) oraz transport osobowy (55%). Mniejsze odsetki badanych wskazały na: profilaktykę uzależnień (27%), ofertę edukacyjną (18%), opiekę społeczną (18%), bezpieczeństwo publiczne (18%) oraz mieszkalnictwo (18%).

PODSUMOWANIE

W 2024 roku w porównaniu z 2023 rokiem zmalała liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej na terenie Gminy Czermin są niezmiennie od kilku lat długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo oraz bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych. Utrudniona jest sytuacja życiowa osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych oraz seniorów zwłaszcza w dostępie do rehabilitacji społecznej i zawodowej. Ubóstwo i inne dysfunkcje zaburzające prawidłowe funkcjonowanie rodzin skutkują coraz większą polaryzacją społeczną. Niezbędna jest intensyfikacja działań w tym zakresie. Współczesne rodziny zmagają się z wieloma rodzajami problemów. Złożoność sytuacji życiowej rodzin powoduje konieczność włączenia specjalistów w pracę w rodzinie, równoległego oraz wieloaspektowego działania różnych służb i podmiotów. Najczęstsze problemy rodzin to, oprócz ubóstwa, sprzężone z nim: niski poziom wykształcenia, bezrobocie, niezaradność życiowa, brak umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, wielodzietność czy samotne macierzyństwo, a często także przemoc domowa i niepełnosprawność. Gmina Czermin realizuje liczne programy osłonowe, a także zapewnia mieszkańcom szeroki wachlarz usług społecznych. Konieczne jest jednak dalsze doskonalenie i rozwijanie działań ukierunkowanych na rzecz przeciwdziałania zjawisku ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego, w tym m.in. osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, osób starszych, osób bezrobotnych, rodzin wielodzietnych, rodzin z trudnościami wychowawczymi, jak również dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej. Niezbędne jest ciągłe podejmowanie działań na rzecz rozwoju różnego rodzaju usług społecznych. Polityka prorodzinna w Czerminie powinna być kluczowym obszarem działań lokalnych władz, wspierającym rodzinę jako podstawową jednostkę społeczną. Kontynuacja inwestycji w infrastrukturę, programy wsparcia finansowego oraz inicjatywy integracyjne stanowi szansę na poprawę jakości życia mieszkańców i przeciwdziałanie niekorzystnym trendom demograficznym. Sukces w realizacji tych założeń

wymaga zintegrowanych działań, opartych na współpracy między władzami lokalnymi, sektorem prywatnym i organizacjami społecznymi.

Uzależnienia

Podstawą prawną działań gminnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Wymienione ustawy tworzą spójny system umożliwiający samorządom terytorialnym prowadzenie lokalnej polityki wobec zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu i narkotyków a także wyznaczają konkretne zadania i wskazują środki na ich realizację.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Ich realizacja prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. **Realizacja w/w zadań prowadzona była za pomocą Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok.**

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na samorząd gminy na równi z organami administracji rządowej obowiązek kształtowania polityki alkoholowej i przeciwdziałania narkomanii.

Powyższe zadania są realizowane przy współpracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Czerminie, placówkami oświatowymi, Gminnym Ośrodkiem Kultury w Czerminie, Gminną Biblioteką Publiczną w Czerminie, Komendą Powiatową Policji w Mielcu, placówkami służby zdrowia z terenu Gminy Czermin oraz powiatu mieleckiego, Sądem Rejonowy i Prokuraturą Rejonową w Mielcu, Zespołem Interdyscyplinarnym w Gminie Czermin, organizacjami pozarządowymi z terenu Gminy Czermin i z poza terenu gminy, Ośrodkiem Terapii Uzależnień w Mielcu.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powoływana na podstawie art. 4¹ ust. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta. W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 4 ww. ustawy), a zasady wynagradzania członków gminnych komisji określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 5 ww. ustawy). Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- ✓ inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (wymienionych powyżej) - (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);
- ✓ podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);
- ✓ opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe);
- ✓ kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) - (art. 18 ust. 8 ww. ustawy).

W latach 2022-2024 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czerminie odbyła łącznie 19 posiedzeń, przeprowadziła 8 rozmów z osobami zgłoszonymi. Ponadto, GKRPA przeprowadziła 1 kontrolę przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych. Szczegółowe dane dotyczące działalności Komisji za ostatnie 3 lata przedstawia tabela 11.

Tabela 11. Działalność GKRPA w latach 2022-2024.

Działalność GKRPA			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Posiedzenia Komisji- ogółem	7	6	6
Ogólne posiedzenia Komisji	4	6	4
Przeprowadzone rozmowy	3	0	5
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	1	0
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	0

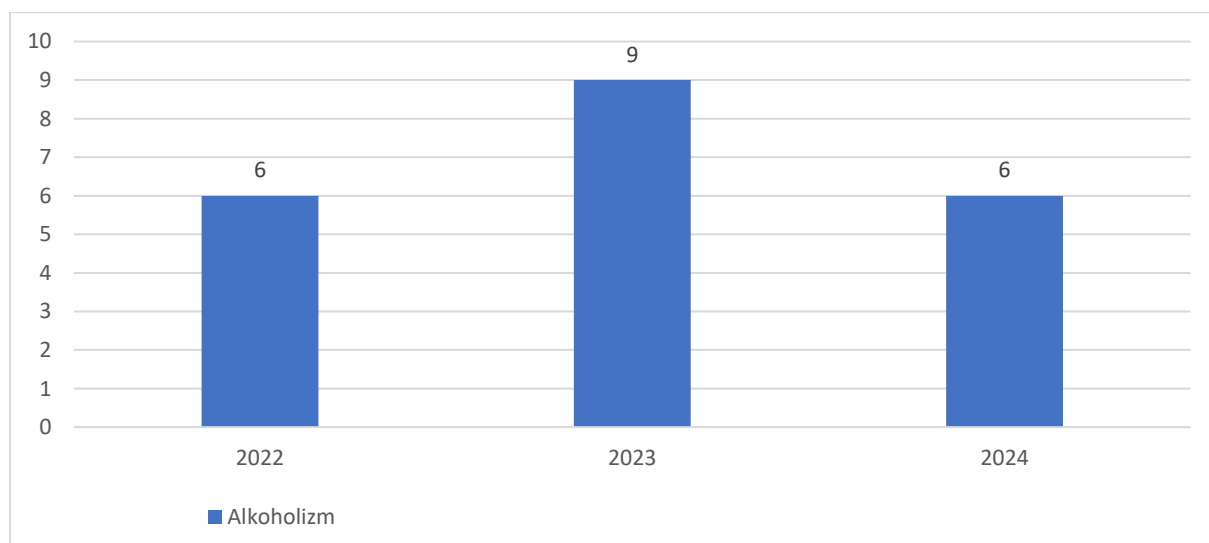
Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czerminie

Członkowie GKRPA w latach 2022-2024 doskonalili swoje kompetencje biorąc udział w szkoleniach:

- 2022 rok- 2 szkolenia;
- 2023 rok- 1 szkolenie;
- 2024 rok- 1 szkolenie.

Dane GOPS w Czerminie wskazują, że w latach 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu ma tendencję dynamiczną- w 2023 roku liczba ta wzrosła, a w 2024 roku zmalała.

Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Czermin z powodu uzależnień w latach 2022-2024.

Nowe Horyzonty

Gmina Czermin ma zawartą umowę z NZOZ Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Mielcu dotyczącą realizacji zadań w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień.

Wśród ważniejszych oddziaływań profilaktycznych prowadzonych na terenie gminy Czermin, skierowanych do dzieci i młodzieży należy wymienić:

- 2022 rok: konkursy literackie, plastyczne, muzyczne; wydarzenia sportowo-rekreacyjne)

Ilość osób uczestniczących:

- I. Uczniów: 1312;
- II. Nauczycieli: 88;
- III. Rodziców: 845.

- 2023 rok: warsztaty rękodzieła artystycznego, pikniki rodzinne

Ilość osób uczestniczących:

- I. Uczniów: 1408;
- II. Nauczycieli: 98;
- III. Rodziców: 1246.

- 2024 rok: festyny i imprezy plenerowe, turnieje sportowe

Ilość osób uczestniczących:

- I. Uczniów: 1437;
- II. Nauczycieli: 94;
- III. Rodziców: 1093.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CZERMIN Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Czermin została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane problem uzależnień w środowisku lokalnym. Z przeprowadzonego wśród pełnoletnich mieszkańców oraz uczniów szkół podstawowych badania ankietowego wynika, iż:

- Należy zauważyć, że tylko nieco ponad połowa mieszkańców Gminy Czermin- 56% twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób, które przyjmują narkotyki lub dopalacze. Tym samym, 12% zna jedną osobę, 22% respondentów zna od 2 do 5 osób, a 10% zna 6 osób lub więcej zażywających owe substancje odurzające.

- Większość pełnoletnich mieszkańców- 91% dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Respondenci, którzy dostrzegają potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień zostali poproszeni o wskazanie, które z owych działań są w ich opinii najbardziej potrzebne. Badani wskazywali najczęściej na potrzebę udzielania wsparcia psychologicznego dla rodzin (30%), prowadzenia warsztatów profilaktycznych dla uczniów (22%) oraz otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (21%). Poza tym, ankietowani zaznaczali, że w tym zakresie ważne są: ogólnopolskie kampanie profilaktyczne (13%), pomoc w integracji dzieci po okresie izolacji spowodowanym pandemią (11%) oraz inne (3%).
- Problem alkoholowy wśród dzieci i młodzieży w Gminie Czermin jest alarmujący, ponieważ 11% uczniów klas 4-6 oraz 36% uczniów klas 7-8 przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol. Poza tym do spożywania alkoholu przyznało się 3% uczniów klas 4-6 i 13% uczniów klas 7-8.
- Palenie wyrobów tytoniowych jest bardziej popularne wśród młodych mieszkańców gminy niż spożywanie alkoholu- 21% młodszych i 54% starszych uczniów z Gminy Czermin wskazało, że osoby w ich wieku palą papierosy. Do palenia papierosów przyznało się 8% uczniów klas 4-6 i 17% uczniów klas 7-8. Niepokojące są również ilości wypalanych papierosów przez uczniów.
- Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków- 8% uczniów klas 4-6 oraz 19% uczniów klas 7-8 wskazało, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami lub dopalaczami. Poza tym, 7% uczniów klas 7-8 przyznało, że ma za sobą inicjację narkotykową. Jeżeli chodzi o subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy, to uczniowie w większości wskazywali, że nie wiedzą czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy byłoby w ich miejscowości łatwe/trudne.
- Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera, Internetu czy graniu w gry komputerowe. Uczniowie spędzają w ten sposób nawet powyżej 4 godzin dziennie. Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu.
- Gry hazardowe są dość popularne wśród dzieci i młodzieży z Gminy Czermin.

PODSUMOWANIE

Duża dynamika zachodząca na rynku środków psychoaktywnych, w tym pojawianie się nowych substancji oraz zmiany zjawisk towarzyszących uzależnieniom, takie jak zmiany wzorców przyjmowania narkotyków czy spożywania alkoholu, a także pojawianie się nowych rodzajów uzależnień powodują, że sztywno przyjęte zadania często okazują się nieadekwatne do zmieniającej się rzeczywistości, a system zwalczania i wsparcia osób doświadczających tych problemów jest niewystarczający. Dlatego też ten obszar polityki społecznej wymaga ciągłej analizy oraz elastyczności wprowadzanych działań.

Przemoc domowa

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej przez pojęcie przemocy domowej rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową.

W myśl art. 6. ust. 2 pkt 1-4 w/w ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- ✓ opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;

- ✓ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- ✓ zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- ✓ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zgodnie z art. 9b. ust. 1. w/w ustawy Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3– 5 w/w ustawy, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 w/w ustawy oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a w/w ustawy;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego powoływane są grupy diagnostyczno- pomocowe, które zapewniają interdyscyplinarny, kompleksowy, uwzględniający potrzeby wszystkich członków rodziny, charakter pracy. Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

W latach 2022-2024 Zespół Interdyscyplinarny odbył w sumie 46 posiedzeń. W analizowanym okresie grupy diagnostyczno- pomocowe prowadziły działania łącznie w 51 rodzinach. Należy zauważyć w analizowanym okresie wzrosła liczba rodzin objętych działaniami.

Tabela 12. Zespół Interdyscyplinarny.

Zespół Interdyscyplinarny			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	13	15	18
Liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego z powodu przemocy domowej	14	17	20

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Czerminie

Dane zawarte w tabeli 7 wskazują, że w 2024 roku w porównaniu z 2023 rokiem nieznacznie zmalała liczba sporządzonych formularzy Niebieska Karta- A. Instytucją, która najczęściej wszczyna ową procedurę jest Policja.

Tabela 13. Liczba założonych Niebieskich Kart.

Procedura Niebieska Karta			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba założonych Niebieskich Kart- A	15	16	15

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Czerminie

Nowe Horyzonty

W latach 2022-2024 Zespół Interdyscyplinarny udzielił pomocy w sumie 64 osobom doznającym przemocy domowej- były to najczęściej kobiety oraz dzieci, zaś najrzadziej- mężczyźni.

Tabela 14. Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy- ogółem, w tym:	18	18	28
Kobiety	9	14	13
Mężczyźni	5	4	3
Dzieci	4	0	12

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Czerminie

W latach 2022-2024 Zespół Interdyscyplinarny podjął działania wobec w sumie 44 osób stosujących przemoc domową- byli to w zdecydowanej większości mężczyźni. W analizowanym okresie 3 osoby zostały skierowane do programu korekcyjno- edukacyjnego.

Tabela 15. Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania- ogółem, w tym:	15	12	17
Kobiety	4	1	2
Mężczyźni	11	11	15
Liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych do programów korekcyjno-edukacyjnych	0	1	2

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Czerminie

W zakresie zwiększenia pomocy i ochrony osób doznających przemocy domowej w 2024 r. GOPS w Czerminie podjął, podobnie jak w roku poprzednim, m.in. następujące działania:

- osobom dotkniętym przemocą udzielano informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,
- udzielano informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego,
- udzielano informacji na temat praw osób doznających przemocy,
- rozpowszechniano numery telefonów zaufania „Niebieska Linia”, „Pomarańczowa Linia”.

W 2024 roku nie zachodziła potrzeba umieszczenia osób doznających przemocy w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, celem zapewnienia bezpiecznego schronienia i korzystania w razie potrzeby ze specjalistycznego poradnictwa prawnego i psychologicznego.

W 2024 roku w szkołach podstawowych na terenie gminy oraz w Gminnym Ośrodku Kultury w Czerminie realizowano edukację i działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży w zakresie przemocy, poprzez:

- aktywizację poprzez rozwój zainteresowań, organizowanie różnych konkursów w ramach profilaktyki, w tym również konkursów on-line dla dzieci i młodzieży,
- propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- obalanie mitów na temat przemocy,
- wspieranie w ramach profilaktyki różnych form spędzania wolnego czasu promujących zachowania nieagresywne – wycieczki, wyjazdy do kina, wyjazdy na wrotki, zajęcia pozalekcyjne, itp.

Ponadto w ramach edukacji i działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców gminy GOPS w Czerminie:

- na bieżąco aktualizował informacje z zakresu przemocy domowej, zamieszczając je na ogólnodostępnych tablicach informacyjnych,
- objął rodziny znajdujące się w kryzysie pomocą asystenta rodziny,
- podejmował działania prewencyjne w środowiskach zagrożonych przemocą poprzez rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy i rozpowszechnianie informacji o konsekwencjach stosowania przemocy oraz możliwości uzyskania pomocy,

- na bieżąco monitorował sytuację rodzin poprzez wizyty pracowników socjalnych w środowisku lub rozmowy telefoniczne, udzielał informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno - edukacyjnych.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE CZERMIN Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Czermin została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane ze zjawiskiem przemocy domowej. Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, iż:

- 47% mieszkańców Gminy Czermin wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy domowej. Tym samym, 23% respondentów zaznaczyło, że zna takie osoby, a 30% ma podejrzenia, że zjawisko przemocy domowej jest obecne w ich otoczeniu.
- Jedynie 41% mieszkańców wie, gdzie może uzyskać pomoc osoba doznająca przemocy w ich rejonie zamieszkania.
- 15% uczniów klas 4-6 oraz 7% uczniów klas 7-8 przyznało, że doświadczyło przemocy domowej.

PODSUMOWANIE

W 2024 roku na terenie Gminy Czermin zaobserwowano nieznaczny spadek liczby wszczynanych procedur „Niebieska Karta”, aczkolwiek w ciągu ostatnich trzech lat liczba ta utrzymuje się na bardzo zbliżonym poziomie 15/16 procedur. Zakres udzielanej pomocy jest sukcesywnie rozszerzany w odniesieniu do diagnozowanego poziomu potrzeb. Skala rozmiaru przemocy domowej jest bardzo trudna do ustalenia, ze względu na drażliwość problemu i towarzyszące temu zjawisku tabu. Efektywne działania na rzecz dzieci krzywdzonych i ich rodzin wymagają współpracy instytucji, które takimi problemami zajmują się na co dzień. Do tych instytucji należą: pomoc społeczna, policja, sądy, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, kościoły. Zwiększenie skuteczności tej współpracy jest możliwe dzięki powołaniu lokalnych zespołów interdyscyplinarnych. Współpraca zespołowa sprzyja koordynacji działań na rzecz danej rodziny. Zapobiega powielaniu się tych działań, poszerza wiedzę o rodzinie, wykorzystuje potencjał członków zespołu do opracowania możliwie najlepszej strategii działania.

Prognoza zmian w zakresie objętych Strategią

Prognoza zawiera informacje o potrzebach, problemach i zasobach danej społeczności lokalnej, które:

- wynikają z analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach (z diagnozy sytuacji społecznej),
- uwzględniają tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- dotyczą okresu, w jakim będzie realizowana Strategia.

Prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a mieszkańcy zostaną zaktywizowani do samodzielnego i konstruktywnego rozwiązywania pojawiających się problemów. Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej. Na podstawie dostępnych danych prognozuje się następujący rozwój sytuacji społecznej w Gminie Czermin:

- ✓ poprawę dostępności i jakości usług społecznych;
- ✓ dalszy wzrost grupy osób powyżej sześćdziesiątego roku życia, osób z niepełnosprawnościami oraz przewlekle chorych, co będzie miało wpływ na politykę w obszarze ochrony zdrowia i pomocy społecznej;
- ✓ aktywizację społeczną seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz przewlekle chorych;
- ✓ usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej;
- ✓ zwiększenie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży, zwłaszcza tych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- ✓ pogłębianie się problemów w środowisku dzieci i młodzieży- pojawianie się nowych zagrożeń;
- ✓ zatrudnienie dodatkowych specjalistów;
- ✓ utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych, a także specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej;
- ✓ zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej;

- ✓ utrzymywanie się potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy oraz osobom z wyuczoną bezradnością;
- ✓ rozszerzenie działań w formie pracy socjalnej i kontraktów socjalnych;
- ✓ dalszy rozwój infrastruktury opiekuńczej (utworzenie kolejnych miejsc opieki/ zwiększenie liczby miejsc w już istniejących miejscach przedszkolach, podjęcie działań w celu utworzenia miejsc opieki nad dziećmi do 3 roku życia);
- ✓ zapewnienie pomocy i wsparcia osobom oraz rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, zagrożonym wykluczeniem społecznym;
- ✓ podniesienie poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom, a także zapewnienie pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- ✓ rozwój ekonomii społecznej i aktywizację społeczności lokalnych;
- ✓ zapewnienie mieszkańcom gminy atrakcyjnej oferty kulturalnej, oświatowej i rozrywkowej.

Analiza SWOT

Analiza SWOT należy do grupy metod zintegrowanych, czyli badających zarówno samą jednostkę, jak również jej otoczenie. Akronim pochodzi od angielskich wyrazów:

- strengths („S” – siły, atuty, mocne strony),
- weaknesses („W” – słabości, słabe strony),
- opportunities („O” – szanse, okazje, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym),
- threats („T” – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne).

		Czynniki pozytywne	Czynniki negatywne
Czynniki	wewnętrzne	S Mocne strony	W Słabe strony
	zewnętrzne	O Szanse	T Zagrożenia

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla Gminy Czermin przedstawia tabela 16.

Tabela 16. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• dobre rozpoznanie przez władze i instytucje lokalne istniejących problemów społecznych w gminie, • współpraca instytucji oświatowych, kulturalnych oraz stowarzyszeń z instytucjami samorządu gminnego,	• starzenie się społeczeństwa, • stopniowy spadek liczby mieszkańców, • ujemny przyrost naturalny, • trudności w znalezieniu zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne,

• zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej, • realizacja programów osłonowych, • spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej, • nieznaczny spadek liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne • asystentura rodzinna, • realizacja usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych, • aktywność organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy, • regularna organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych, • prowadzenie działalności profilaktycznej w zakresie uzależnień, przeciwdziałania agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży, przemocy domowej, • dobry dostęp do edukacji podstawowej oraz opieki przedszkolnej, • aktywna działalność Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Gminnego Ośrodka Kultury, • wykwalifikowani pracownicy GOPS, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz GKRPA, stale podnoszący swoje kwalifikacje, • zapewnienie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy,	• , • niska atrakcyjność ofert pracy, w szczególności skierowanych do ludzi młodych, • ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i rehabilitacji, szczególnie dla seniorów i OzN, • brak niektórych form wsparcia: mieszkań wspomaganych, lokali socjalnych, klubów samopomocy, • mała liczba zawartych kontraktów socjalnych, • brak inicjatywy do podjęcia leczenia ze strony osób uzależnionych, • brak grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych; • postawa obojętności części społeczności lokalnej wobec negatywnych zjawisk społecznych, • wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia z grupy szczególnego ryzyka oraz dzieci wymagających pomocy psychologiczno – pedagogicznej, • niska stopa życiowa części mieszkańców, • problem picia alkoholu oraz zażywania innych środków psychoaktywnych, a także palenia papierosów wśród dzieci i młodzieży,
---	---

• rozbudowana infrastruktura edukacyjna i kulturalna, • otwartość samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym.	• problem uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, • niewystarczająca oferta zajęć dla dzieci i młodzieży, brak lokalnych świetlic w niektórych miejscowościach, • brak publicznych miejsc opieki nad dziećmi do 3 roku życia.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych, • możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych, • wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej, • rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą, • samoorganizacja i wzrost aktywności sektora pozarządowego w aplikowaniu o środki zewnętrzne, • rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym, • edukacja kulturalna prowadzona wśród dzieci i młodzieży przez instytucje kultury,	• zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy, • wielopropblemowość w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, pojawianie się nowych dotąd nieidentyfikowanych problemów, • niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów, • wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień, • obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i narkotykowej, • rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych; • bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną, • występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej,

• zwiększający się poziom świadomości społecznej na temat starzenia się i zdrowego trybu życia,• postępujący rozwój nowych koncepcji walki z problemami społecznymi i metodami funkcjonowania instytucji pomocy społecznej,• wzrost wysokości płacy minimalnej,• szansa zasilenia budżetów NGO ze środków zewnętrznych.	• ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, trudności w ich interpretacji,• postępujące zjawisko przemocy szkolnej i agresji, a także autoagresji wśród dzieci i młodzieży,• delegowanie coraz większej ilości zadań władzom lokalnym w nieproporcjonalnej wielkości, w stosunku do wysokości przekazywanych środków finansowych.

Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Adresatem Strategii jest ogół społeczności lokalnej. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Czermin pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych na terenie gminy. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2025-2033, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

W Strategii wyróżniono:

- wizję- jest pożądanym obrazem przyszłości, który osoby biorące udział w procesie decyzyjnym pragną wykreować
- misję- stanowi cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych w miejscowości;
- cele strategiczne- wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych w miejscowości;
- cele operacyjne- są celami szczegółowymi dla celów strategicznych, zawierają propozycje kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Nowe Horyzonty

Rysunek 2. Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Czermin.

Sformułowanie wizji pozwoliło na zdefiniowanie misji:

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie gminy poprzez realizację celów strategicznych i operacyjnych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego w gminie oraz poprawą jakości życia mieszkańców.

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Czermin na lata 2025-2033 opierać będzie na realizacji czterech celów strategicznych:

Cel strategiczny nr 1: Wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz wspomaganie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży.

Cel strategiczny nr 2: Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej spowodowanej bezrobociem, ubóstwem oraz uzależnieniami.

Cel strategiczny nr 3: Zapewnienie pełnego wsparcia osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami oraz dotkniętym długotrwałą chorobą.

Cel strategiczny nr 4: Integracja i rozwój lokalnej wspólnoty.

Tabela 17. Opis celów strategicznych i operacyjnych.

I CEL STRATEGICZNY:

**WZMACNIANIE KOMPETECJI OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZYCH RODZIN
ORAZ WSPOMAGANIE PRAWIDŁOWEGO ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY.**

I CEL OPERACYJNY:

**Rozwój systemu wsparcia dla rodzin, w szczególności mających trudności w
prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji.**

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną m.in. wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek i innych działań mających na celu integrację rodzin;	liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników

2. Systematyczna współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami;	• liczba wymienionych informacji
3. Podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie gminy publicznych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3;	• liczba utworzonych publicznych miejsc opieki na terenie gminy nad dziećmi do 3 roku życia
4. Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów;	• liczba rozpowszechnionych informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów
5. Udzielanie pomocy oraz wsparcia rodzinom będącym w kryzysie;	• liczba rodzin korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego
6. Inicjowanie i organizacja różnorodnych form edukacji (np. „Szkoła dla rodziców”, szkolenia, spotkania ze specjalistami) dotyczących rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych, świadomego rodzicielstwa, rozpoznawania, kontrolowania i wyrażania uczuć, umiejętnego stosowania nagród i kar itp.	• liczba szkoleń i warsztatów dla rodziców podnoszących ich kompetencje rodzicielskie • liczba osób biorących udział w szkoleniach z zakresu kompetencji rodzicielskich
7. Zapewnienie rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej wsparcia rzeczowego oraz finansowego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;	• liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa
8. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;	• liczba rodzin objętych pomocą pracowników socjalnych (tzw. praca socjalna)

9. Dążenie do reintegracji rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej oraz odbudowywania odpowiedniego środowiska wychowawczego pozwalającego na powrót dzieci do rodziny naturalnej;	• liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
10. Organizowanie i wdrażanie programów socjoterapii dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych;	• liczba dzieci korzystających z programów socjoterapii
11. Organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych;	• liczba dzieci z rodzin dysfunkcyjnych biorących udział w alternatywnych formach spędzania wolnego czasu
12. Organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.	• liczba osób pracujących w obszarze wspierania rodziny objętych szkoleniami
Jednostka realizująca: Gmina Czermin- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, GBP, GOK Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół. Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.	

II CEL OPERACYJNY:

Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działających w formie w formie opiekuńczej (np. koła zainteresowań, świetlice, kluby, ogniska wychowawcze), specjalistycznej lub pracy podwórkowej;	• liczba placówek wsparcia dziennego • liczba dzieci korzystających z zajęć organizowanych w placówkach wsparcia dziennego
2. Rozszerzanie oferty i infrastruktury aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym w obszarze kultury, sportu i rekreacji (m.in. poprzez organizację konkursów, zawodów i imprez międzyszkolnych aktywizujących dzieci i młodzież);	• liczba klubów i stowarzyszeń sportowych • liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych • liczba działań aktywizujących dzieci i młodzież w szczególności w zakresie rekreacji i sportu

3. Realizacja kampanii profilaktycznych oraz systematycznych zajęć profilaktycznych dla młodzieży w aspekcie przeciwdziałania uzależnieniom od substancji, uzależnieniom behawioralnym oraz promujących zdrowy styl życia; kontynuacja realizowanych rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach;	• liczba programów profilaktycznych z zakresu uzależnienia od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz promujących zdrowy styl życia
4. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt;	• liczba obiektów szkolnych wyposażonych w nowy sprzęt i narzędzia edukacyjne • liczba nauczycieli podnoszących swoje kompetencje
5. Organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych w formach atrakcyjnych dla dzieci i młodzieży, służących doskonaleniu wiedzy i umiejętności, rozwijających pasje i zainteresowania oraz uczących kreatywnego spędzania czasu (np. koła zainteresowań, zajęcia artystyczne, sportowo-rekreacyjne);	• liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych oraz liczba dzieci biorących w nich udział
6. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych;	• liczba dzieci i młodzieży otrzymujących stypendia i zasiłki szkolne
7. Prowadzenie warsztatów dla dzieci i młodzieży na temat agresji, konfliktów i przemocy rówieśniczej;	• liczba przeprowadzonych warsztatów dla dzieci i młodzieży z zakresu wzmacniania umiejętności społecznych
8. Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa;	• liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych
9. Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych, m.in. poprzez prowadzenie	• liczba dzieci objętych nauczaniem indywidualnym

nauczania indywidualnego, edukację włączającą oraz likwidowanie barier architektonicznych.

- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych na terenie placówek oświatowych

Jednostka realizująca: Gmina Czermin- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, placówki oświatowe, GBP, GOK, Świetlice Środowiskowe z terenu Gminy

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

III CEL OPERACYJNY:

Kompleksowy system wsparcia dla rodzin, w których występuje problem przemocy domowej oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym obszarze.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Pomoc rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”;	• liczba założonych Niebieskich Kart • liczba osób doznających przemocy domowej • liczba osób stosujących przemoc domową
2. Prowadzenie działań informacyjnych poprzez rozprowadzanie plakatów, broszur, ulotek na temat praw osób doświadczających przemocy, form przeciwdziałania przemocy oraz o podmiotach i miejscach świadczących pomoc osobom doznającym przemocy domowej;	• liczba rozpowszechnionych informacji na temat działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym i stosującym przemoc, m.in. w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, prawnego, psychologicznego, pedagogicznego i socjalnego;	• liczba udzielonych konsultacji oraz liczba osób, którym ich udzielono • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej
4. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;	• liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia
5. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału	• liczba osób skierowanych do udziału w programie

w programach korekcyjno-edukacyjnych;	
6. Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie powiatu mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy domowej;	• liczba podmiotów współpracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej
7. Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy domowej oraz procedury „Niebieskie Karty”;	• liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formach szkoleniowych
8. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację akcji lokalnych lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej;	• liczba akcji społecznych/ kampanii na temat przeciwdziałania przemocy domowej
9. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej;	• liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie np. poprzez weryfikację sprawozdawczości z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
10. Prowadzenie działań w kierunku utworzenia grup wsparcia dla osób doznających przemocy.	• liczba podjętych działań w kierunku utworzenia grup wsparcia dla osób doznających przemocy
Jednostka realizująca: Gmina Czermin- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, ZI, GOK, Świetlice Środowiskowe Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, sądy i prokuratura. Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.	

II CEL STRATEGICZNY:

PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ SPOWODOWANEJ BEZROBOCIEM, UBÓSTWEM ORAZ UZALEŻNIENIAMI.

I CEL OPERACYJNY:

Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego;	• liczba osób korzystających z form przeciwdziałania bezrobociu realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy • liczba bezrobotnych skierowanych do prac społecznie użytecznych • liczba bezrobotnych skierowanych do robót publicznych • liczba bezrobotnych odbywających staż
2. Propagowanie idei przedsiębiorczości i ekonomii społecznej, w tym aktywne wsparcie osób zamierzających rozpocząć działalności gospodarczą lub założyć spółdzielnię socjalną;	• liczba założonych podmiotów gospodarczych z siedzibą na terenie gminy
3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny;	• liczba kontraktów socjalnych zawartych z osobami bezrobotnymi
4. Zapewnienie świadczeń dla osób i rodzin, u których głównym problemem jest bezrobocie;	• liczba osób dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną
5. Opracowanie i wdrażanie projektów oraz programów ukierunkowanych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu wśród osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo;	• liczba programów/ projektów skierowanych do osób bezrobotnych
6. Podejmowanie działań w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy, m.in. promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, przygotowywanie i oferowanie terenów pod działalność	• liczba podjętych działań

gospodarczą, oferowanie ulg podatkowych dla inwestorów;	
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych.	liczba działań podjętych wspólnie z partnerami społecznymi, w tym NGO
Jednostka realizująca: Gmina Czermin- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS. Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, PUP. Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.	

II CEL OPERACYJNY:

Ograniczenie marginalizacji społecznej spowodowanej ubóstwem.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Pomoc finansowa i rzeczowa oraz poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej;	liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa oraz formy ich wsparcia
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami ubogimi, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych;	liczba kontraktów socjalnych zawartych z osobami korzystającymi z pomocy społecznej z powodu ubóstwa
3. Organizacja działań mających na celu wspieranie kompetencji mieszkańców w zakresie zaradności, samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami;	liczba osób objętych działaniami
4. Realizowanie programów osłonowych służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych);	- liczba dzieci z rodzin o niskich dochodach, którym zorganizowano wypoczynek w czasie ferii letnich i zimowych - liczba dzieci z rodzin o niskich dochodach, które dożywiano w trakcie nauki w szkole
5. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla osób	liczba osób, które otrzymały lokal socjalny

usamodzielnianych, osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze;	
6. Udzielanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów;	• liczba świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów
7. Rozwój współpracy z podmiotami trzeciego sektora, działającymi na rzecz osób ubogich i bezdomnych oraz z Kościołem;	• liczba współpracujących organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych na rzecz osób ubogich i bezdomnych
8. Organizowanie oraz wspieranie zbiórek i akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich i bezdomnych;	• liczba zorganizowanych zbiórek i akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich
9. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością – prowadzenie pracy socjalnej, udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, w razie potrzeby opracowanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz zapewnienie schronienia;	• liczba osób bezdomnych korzystających ze schronienia interwencyjnego • liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności • liczba osób bezdomnych, którym udało się wyjść z bezdomności
10. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.	• liczba działań monitorujących bezpieczeństwo socjalne mieszkańców
Jednostka realizująca: Gmina Czermin- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, Świetlice Środowiskowe. Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół. Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.	

III CEL OPERACYJNY:

Skuteczna działalność profilaktyczna oraz kompleksowe wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Działania profilaktyczne, skierowane do dzieci i młodzieży mające zarówno charakter edukacyjny jak i spędzania wolnego czasu;	• liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz liczba osób biorących w nich udział
2. Upowszechnianie wiedzy o uzależnieniach oraz promowanie zdrowego stylu życia;	• liczba realizowanych programów profilaktyki zdrowotnej oraz liczba ich uczestników
3. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych prowadzących działania z zakresu profilaktyki uzależnień;	• liczba podmiotów, którym udzielono wsparcia
4. Współpraca z innymi podmiotami na rzecz prowadzenia działań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych;	• liczba podmiotów, z którymi współpracuje samorząd w zakresie profilaktyki uzależnień
5. Udzielanie pomocy materialnej rodzinom z problemem uzależnienia po przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych;	• liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna
6. Wspieranie placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków. Współpraca z grupami samopomocowymi AA, Al-anon;	• liczba grup wspierających osoby uzależnione i współuzależnione na terenie gminy
7. Upowszechnianie informacji o możliwościach i formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy osobom dotkniętym uzależnieniami;	• liczba rozpowszechnionych informacji
8. Monitorowanie i diagnozowanie problematyki alkoholowej i narkotykowej na terenie gminy oraz pojawiania się nowych rodzajów uzależnień;	• liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień

9. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności do napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu ich sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia;	• liczba działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych
10. Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.	• liczba rodziców biorących udział w warsztatach profilaktycznych

Jednostka realizująca: Gmina Czermin- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, GOK, Świetlice Środowiskowe.

Partnerzy: Zespół Interdyscyplinarny, instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościoły.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

III CEL STRATEGICZNY:

ZAPEWNIENIE PEŁNEGO WSPARCIA OSOBOM STARSZYM, OSOBOM Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ORAZ DOTKNIĘTYM DŁUGOTRWALĄ CHOROBA.

I CEL OPERACYJNY:

Objęcie osób starszych, osób z niepełnosprawnościami kompleksowym wsparciem materialnym oraz zapewnienie im wsparcia w samodzielny funkcjonowaniu.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Inicjowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób z niepełnosprawnością;	• liczba obiektów infrastruktury gminnej (w tym nowo powstałych) dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób starszych, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami oraz wspieranie ich działalności;	• liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi

3. Organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnością i osób przewlekle chorych;	• liczba osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami objętych wolontariatem
4. Inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych dla osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami;	• liczba programów osłonowych skierowanych do osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami
5. Kierowanie osób z niepełnosprawnością z terenu gminy do środowiskowych domów samopomocy i organizacja oraz zabezpieczenie kosztów na pokrycie dowozu tych osób;	• liczba osób z niepełnosprawnością skierowanych do środowiskowych domów samopomocy
6. Rozwijanie usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz zleconą przez lekarza pielęgnację, a także w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem;	• liczba osób objętych usługami opiekuńczymi • liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych
7. Organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi;	• liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, w tym specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi; • liczba zrealizowanych godzin specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
8. Kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w Domach Pomocy Społecznej;	• liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej
9. Organizacja i finansowanie programów szkoleniowo-doradczych, którym celem jest aktywizacja zawodowa osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz dotkniętych długotrwałą chorobą;	• liczba osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych oraz emerytów biorących udział w programach mających na celu aktywizację zawodową

10. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, poszerzeniu oferty rehabilitacyjnej i dostępności sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia;	• liczba miejsc pracy na terenie gminy dla osób z niepełnosprawnościami
11. Udzielanie ustawowej pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością, osobom przewlekle chorym i osobom starszym;	• liczba osób objętych ustawową pomocą materialną, w tym z uwagi na niepełnosprawność i długotrwałą chorobę
12. Rozwój kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się obsługą i wsparciem osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych oraz seniorów, w tym pracowników Urzędu Gminy oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;	• liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe
13. Upowszechnianie informacji o uprawnieniach oraz o dostępnych formach pomocy przysługujących osobom starszym, niepełnosprawnym i przewlekle chorym, a także ich rodzinom.	• liczba rozpowszechnionych informacji

Jednostka realizująca: Gmina Czermin- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PFRON, PCPR, służba zdrowia, PUP.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

II CEL OPERACYJNY:

Wzmocnienie integracji społecznej seniorów, osób z niepełnosprawnościami, dotkniętych długotrwałą chorobą w lokalnej społeczności oraz ich aktywności społeczno-kulturalnej.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz dotkniętych długotrwałą chorobą;	• liczba seniorów, osób przewlekle chorych oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach
2. Rozwój oferty na rzecz wsparcia seniorów m.in. organizacja miejsc zrzeszania się seniorów, wspieranie działalności Klubów Seniora;	• liczba uczestników klubu seniora; • liczba klubów seniora
3. Tworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych, osób dotkniętych długotrwałą chorobą i osób z niepełnosprawnościami poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych osób;	• liczba zrealizowanych projektów/programów skierowanych do seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz długotrwale chorych oraz liczba ich uczestników
4. Przedsięwzięcia integracyjne o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym dla osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych oraz seniorów;	• liczba zorganizowanych wydarzeń mających na celu integrację seniorów, osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych oraz lokalnej społeczności
5. Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych (o dostępnych usługach) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur;	• ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych
6. Zacieśnianie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz dotkniętych długotrwałą chorobą;	• liczba organizacji działających aktywnie na rzecz integracji społecznej osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz długotrwale chorych

7. Organizacja i finansowanie programów i imprez informacyjnych mających na celu wzrost świadomości społecznej na temat problemów i sytuacji osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz przewlekle chorych.	• liczba przeprowadzonych programów i imprez oraz liczba ich uczestników

Jednostka realizująca: Gmina Czermin- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GBP, GOK.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PFRON, PCPR, placówki oświatowe.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

IV CEL STRATEGICZNY:

INTEGRACJA I ROZWÓJ LOKALNEJ WSPÓLNOTY.

I CEL OPERACYJNY:

Rozwój aktywności obywatelskiej.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Prowadzenie konsultacji z mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi w formie m.in. spotkań otwartych, debat, warsztatów obywatelskich, badań ankietowych, w sytuacjach przewidzianych przepisami prawa oraz we wszelkich sprawach ważnych dla społeczności, w sposób stwarzający warunki do powszechnego uczestnictwa osób fizycznych i organizacji.	• liczba przeprowadzonych konsultacji
2. Prowadzenie działań mających na celu promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców, m.in. poprzez organizowanie akcji informacyjnych, spotkań, zacieśnianie współpracy z placówkami oświatowymi w tym zakresie, a także wspieranie działalności grup młodzieżowych oraz organizacji wolontarystycznych;	• liczba mieszkańców angażujących się w wolontariat

3. Organizacja wydarzeń, imprez i uroczystości o zasięgu sołeckim lub gminnym, związanych ze świętami narodowymi, religijnymi, ważnymi rocznicami oraz lokalnymi tradycjami i zwyczajami, sprzyjających budowaniu tożsamości i poczucia przynależności do wspólnoty.	• liczba wydarzeń społeczno-kulturalnych skierowanych do społeczności lokalnej;
4. Rozwój warunków sprzyjających aktywności mieszkańców gminy do uczestnictwa w sporcie i rekreacji;	• liczba obiektów sportowych i rekreacyjnych
5. Zapewnienie całorocznej oferty kulturalnej dla mieszkańców.	• liczba cyklicznych wydarzeń kulturalnych
Jednostka realizująca: Gmina Czermin- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GBP, GOK. Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Kościół. Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.	

II CEL OPERACYJNY:

Rozwój sektora ekonomii społecznej.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Wsparcie organizacji pozarządowych i samorządowych w procesie tworzenia i utrzymania już istniejących podmiotów ekonomii społecznej;	• liczba nowopowstałych podmiotów ekonomii społecznej • liczba podmiotów ekonomii społecznej, którym udzielono wsparcia
2. Promowanie dobrych praktyk i modelowych działań podejmowanych w zakresie ekonomii społecznej;	• liczba kampanii społecznych promujących podmioty ekonomii społecznej
3. Promocja przedsiębiorczości społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;	• liczba działań promujących przedsiębiorczość społeczną wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
4. Tworzenie sieci podmiotów współpracujących na rzecz środowiska lokalnego, w tym:	• liczba podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy

edukowanie, aktywizowanie i animowanie przedstawicieli instytucji i organizacji, mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych.

Jednostka realizująca: Gmina Czermin- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii

Monitoring pozwala określić, czy strategia jest wdrażana zgodnie z przyjętymi założeniami i wskazuje, czy istnieje potrzeba wprowadzenia odpowiednich korekt, aby osiągnąć zakładane efekty. W praktyce system monitoringu polega na systematycznym zbieraniu, gromadzeniu i przetwarzaniu danych dotyczących stopnia realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przy wykorzystaniu wskaźników monitoringowych, które pozwalają zmierzyć zmiany i porównać osiągnięte rezultaty z tymi, które zakładaliśmy. Monitorowanie SRPS powinno odbywać się na różnych poziomach strategii, tj. w kontekście zaplanowanych celów, działań, budżetu oraz rezultatów. Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Czermin jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie.

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych informacji:

- 1) Oceny zasobów pomocy społecznej;
- 2) Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- 3) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- 4) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej;
- 5) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny;

- 6) Sprawozdanie ze współpracy Gminy Czermin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający każda jednostka, która współuczestniczy (jest odpowiedzialna lub jest partnerem) w realizacji celów sporządzi sprawozdania z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (dotyczących problemów społecznych) oraz osiągniętych rezultatów. Sprawozdania przekazywane będą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerminie jako do jednostki koordynującej, który po analizie przygotuje i przedstawi raport z realizacji Strategii Radzie Gminy. Corocznie sporządzany będzie skrócony raport z realizacji Strategii (na podstawie oceny wskaźników realizacji Strategii w ramach poszczególnych działań).

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Ewaluacja stanowi istotne narzędzie w diagnozowaniu problemów i potrzeb społecznych, wymagających większych nakładów w kontekście osiągnięcia założonych celów strategicznych. To źródło wiedzy niezbędnej do formułowania pogłębionych ocen wdrażania strategii. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ewaluacja powinna być traktowana jako element horyzontalny – występujący we wszystkich częściach strategii.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów?);
- skuteczności (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii?);
- trafności (czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?).

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

Strategia będzie podlegała corocznej ewaluacji. Ewaluacja pozwoli na ocenę skuteczności dokumentu w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur, a także ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym również finansowych.

W sytuacji, gdy wyniki ewaluacji lub czynniki zewnętrzne będą wskazywały na konieczność zmiany celów bądź zadań, zaleca się aktualizację Strategii. Aktualizacja Strategii powinna obejmować procedurę wprowadzenia zmian do dokumentu oraz niezbędne czynności, formularze oraz schemat działania związany ze zgłaszaniem, analizowaniem i wprowadzeniem korekt. Roczne raporty monitoringowe zawierające wnioski, sugestie i rekomendacje, pozwolą na ocenę skuteczności wdrażanej Strategii oraz dostarczą informacji co do konieczności podejmowania ewentualnych korekt lub aktualizacji strategii. Korekta działań strategicznych może wynikać ze zmian uregulowań prawnych, społecznych, ekonomicznych bądź pojawienia się nowych możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Strategia powinna być aktualizowana po uprzednio przeprowadzonej ewaluacji, na podstawie zawartych w niej wniosków i rekomendacji.

Źródła finansowania

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Czermin na lata 2025- 2033 będą m.in.: budżet gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Nowe Horyzonty

Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji.

Ramy finansowe realizacji Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych gminy oraz wielu zmiennych, jak sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów publicznych, zmiany na rynku pracy, zmiany w programie „Rodzina 800+”, zmiany w zakresie dostępu do konkretnych świadczeń itp.

Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16 a ustawy o pomocy społecznej).

<i>Tabela 1. Matryca interesariuszy.</i>	7
<i>Tabela 2. Przyrost naturalny w Gminie Czermin- lata 2022-2024.</i>	13
<i>Tabela 3. Mieszkaniowy zasób gminy.</i>	16
<i>Tabela 4. Zajęcia organizowane w GOK w Czerminie</i>	19
<i>Tabela 5. Przestępczość na terenie gminy w latach 2022-2024.</i>	24
<i>Tabela 6. Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem środków odurzających.</i>	24
<i>Tabela 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024.</i>	27
<i>Tabela 8. Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS- liczba rodzin.</i>	27
<i>Tabela 9. Wybrane powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin.</i>	28
<i>Tabela 10. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie Czermin.</i>	35
<i>Tabela 11. Działalność GKRPA w latach 2022-2024.</i>	43
<i>Tabela 12. Zespół Interdyscyplinarny.</i>	49
<i>Tabela 13. Liczba założonych Niebieskich Kart.</i>	49
<i>Tabela 14. Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy.</i>	50
<i>Tabela 15. Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania.</i>	50
<i>Tabela 16. Analiza SWOT.</i>	55
<i>Tabela 17. Opis celów strategicznych i operacyjnych.</i>	61
<i>Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2022-2024.</i>	13
<i>Wykres 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Czermin z powodu ubóstwa w latach 2022-2024.</i>	30
<i>Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Czermin z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2022-2024.</i>	32
<i>Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Czermin z powodu bezrobocia w latach 2022-2024.</i>	36
<i>Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Czermin z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej w latach 2022-2024.</i>	37
<i>Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Czermin z powodu uzależnień w latach 2022-2024.</i>	43